

The logo for SSPL (Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry) features the letters 'SSPL' in a bold, red, sans-serif font. A red circle with a white arrow pointing to the right is positioned to the right of the 'L'.

SUOMEN SOPIMUSPALOKUNTIEN LIITTO RY

A photograph of two firefighters in full protective gear standing in front of a building that is engulfed in intense orange and yellow flames. The firefighters are looking towards the fire. The building's roof is partially visible, showing some structural damage.

SOPIMUSPALOKUNTIEN VUOSI 2024

Sopimuspalokuntien ja pelastustoimen
vapaehtoistoiminnan puolesta

**Perustettu
4.2.2001**

SSPL

SUOMEN SOPIMUSPALOKUNTIEN LIITTO RY
FINLANDS AVTALSBRANDKÄRERS FÖRBUND RF

Näissä noin
10300

hälytyskelpoista
palokuntalaista

510
jäsen-
yhdistystä

Puheenjohtaja
Paula Werning

Järjestöpäällikkö
Alexi Peurala

Toiminnanjohtaja
Ari Maskonen

**Hallitus
8+8 jäsentä**
keskimäärin 9
kokousta
vuodessa

Jäsenistön-
kokous vuosittain
**maalis-
syyskuussa**

Liiton
hallitus kokoontui
9
kertaa vuonna
2024

Hallituksen
työvaliokunta
kokoontui etänä
8
kertaa

Näistä
kokouksista
2
pidettiin etänä

SUOMEN SOPIMUSPALOKUNTIEN LIITTO – FINLANDS AVTALSBRANDKÄRERS FÖRBUND RY (SSPL)

Etukannen kuva

Kuvassa Joni Naski ja Mikko Marjamäki Nakkilan VPK:n harjoituksessa/ Kuva: Katja Leinonen, Leiskuvat
Maria Salo/Kustannusosakeyhtiö Sanomapaja
Grano Oy

Taitto ja ulkoasu
Paino

Hyvä lukija, käsissäsi on ensimmäinen “Sopimuspalokuntien vuosi” -teos. Tämä lehtinen on tarkoitettu kertomaan teille niistä asioista ja trendeistä, jotka ovat puhuttaneet ja vaikuttaneet sopimuspalokunnissa vuoden 2024 aikana.

Lehtinen on kokoelma vuoden merkittävimmistä sopimuspalokuntauutisista, Suomen Sopimuspalokuntien Liiton toiminnasta, sekä vierailevien kirjoittajien ja SSPL:n toimijoiden ajatuksista.

Haluaisimme, että tämä teos olisi perinteistä vuosikertomusta “kestävämpi” ja pyörisi paloasemien ja letkulähtien kahvipöydillä tai radiohuoneiden tasoilla pidempään ja ennen kaikkea sitä luettaisiin laajasti.

Esittämämme uutiset ja kirjoitukset kuvastelevat maailmaa siinä valossa kuin me sopimuspalokuntakentän aktiiveina ne näemme. Otamme myös kiinni niihin arkoihin asioihin, joita ei aina uskalleta sanoa ääneen.

Ihan oman kirjoituksensa aihe saattaisi olla nimimerkillä kirjoittaminen, mutta ruodin sen tässä esipuheessa nopeasti. Pyytäessäni kirjoittajia tähän teokseen, kävimme keskustelua siitä, pitääkö kirjoitukset kirjoittaa omalla nimellä, vai saako käyttää nimimerkkiä. Kerroin julkaisun toimituksellisen tavoitteen olevan se, että vaikka vaikeisiin asioihin otettaisiin kantaa, tulee kirjoituksesta löytyä aina myös ratkaisuehdotuksia. Kuitenkin pelastusalaa tuntevina tiedämme, että täällä on mahdollisuus polttaa siltoja, vaikka olisi oikeassa.

Päädyimme siis siihen, että myös nimimerkillä on mahdollista kirjoittaa ja ruotia asioita. Välillä se on jopa henkilön taikka henkilön oman palokunnan jatkon kannalta välttämätöntä.

Meillä on pelastusalalla yleisesti vielä liian epäterve kulttuuri haasteisiin ja epäkohtiin puuttumisen suhteen. On myönnettävä, että välillä asiat oikeasti henkilöityvät yksittäisiin sopimuspalokuntalaisiin ja viranhaltijoihin tai virkamiehiin. Useammin kuitenkin asiat olisivat asioita, mutta meidän toimintakulttuurimme ei vielä tue niiden objektiivista käsittelyä.

Vai monelleko muulle on joskus jäänyt tunne, että oikea ja tarpeellinen palaute jää antamatta, ja vihkoon menneen tehtävän jälkeen todetaan “viestiliikenteessä olisi ollut parannettavaa, muuten se sammui kyllä”.

Klassista kirjailijaa myötäillen, en minä syyllistä kaipa, minä haluan, että samoja virheitä ei enää toisteta uudelleen... ja uudelleen.

Sisältö

Puheenjohtajan tervehdys.....	4
SSPL vuosikertomus 2024.....	6
SSPL sometavoitettavuus 2024.....	7
SSPL strategia	8
Tapahtumia 2024.....	10
Terveisiä kentältä.....	12
SSPL lausuu	16
Mielipide.....	22
Palokuntatapaamisia 2024	24
Kolumni.....	25
Palokuntanuorisoleirit	26
SSPL uutisia	28
Palkitsemiset	30
Valmistuneet	32
Sopimuspalokunta-tunnustus.....	33
Vuoden sopimuspalokunta	34
Pelastusalan naiset	36
Hallitus ja toimihenkilöt	39
Järjestöpäällikön kynästä	40
Kolumni.....	42
Katseet tulevaan	43

Hyvä lukija

Sopimuspalokunnat ovat olennainen osa Suomen turvallisuutta. Ne ovat valmiudessa silloin, kun jotain tapahtuu – säällä kuin säällä, vuorokaudenajasta riippumatta. Mutta sopimuspalokunnat ovat paljon muutakin kuin hälytyksiä ja kiirettä. Ne ovat yhteisöjä, joissa ihmiset kokoontuvat, oppivat yhdessä ja pitävät huolta toisistaan. Ne ovat tarinoita ihmisistä, jotka antavat omaa aikaansa ja osaamistaan yhteisen hyvän eteen.

Tämä julkaisu on tehty tuomaan esiin sopimuspalokuntien monipuolista arkea ja niitä asioita, jotka vaikuttivat kenttään vuoden 2024 aikana. Mukana on näkemyksiä, kokemuksia ja pohdintoja, jotka voivat herättää keskustelua ja tarjota uusia ideoita. Samalla tämä kirja toimii muistutuksena siitä, että kehittyäksemme meidän täytyy välillä pysähtyä arvioimaan, miten olemme toimineet ja mitä voisimme tehdä paremmin.

Samalla kun katsomme taaksepäin, on tärkeää suunnata katse myös tulevaisuuteen. Yhteinen huolestamme liittyy siihen, että sopimuspalokuntien toimintaedellytykset säilyvät vahvoina myös jatkossa. Hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyys ja alueilla tehtävät päätökset ovat keskiössä, kun varmistetaan riittävät resurssit pelastustoimelle ja sitä kautta sopimuspalokuntien toiminnalle. On selvää, että jos rahoituksesta tingitään, vaikutukset näkyvät suoraan turvallisuudessa.

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto tekee omalta osaltaan aktiivisesti työtä sen eteen, että nämä toimintaedellytykset turvataan. Puheenjohtajana näen erittäin tärkeänä sen, että teemme tiivistä yhteistyötä pelastusalan muiden järjestöjen kanssa. Kun kenttä puhuu yhtenäisellä äänellä, viestimme on vahvempi, ja voimme yhdessä edistää niitä asioita, jotka palvelevat koko pelastusala. Tämä yhteinen viesti on ratkaisevaa, kun puhutaan resursseista, toiminnan edellytyksistä ja pelastustoimen tulevaisuudesta.

Puheenjohtajana minulla on tässä työssä oma rooli, ja kansanedustajana voin nostaa sopimuspalokuntien asioita päätöksentekopöytiin, joissa ratkaistaan rahoituksen ja resurssien kaltaisia kysymyksiä ja pohditaan lainsäädäntöön liittäviä asioita. Tämä kaksoisrooli antaa mahdollisuuden viedä kentän ääntä suoraan päätöksenteon ytimeen ja huolehtia, että sopimuspalokuntien merkitys näkyy ja kuuluu myös valtakunnan tasolla.

Sopimuspalokuntien merkitys Suomen turvallisuudelle on valtava. Niiden työ nojaa vahvaan osaamiseen, yhteisöllisyyteen ja aitoon haluun auttaa. Meillä kaikilla on oma roolimme siinä, että tämä toiminta säilyy elinvoimaisena ja kehittyy tulevaisuudessa. Jokainen harjoitus, hälytys ja koulutuspäivä rakentaa pohjaa, jonka varassa koko yhteiskunta voi luottaa, että apu tulee silloin, kun sitä tarvitaan.

Kiitos kaikille sopimuspalokuntalaisille siitä työstä, jota teette joka päivä. Tämä julkaisu on tehty teitä varten – toivottavasti se tuo inspiraatiota, uusia ajatuksia ja ehkä myös pienen muistutuksen siitä, kuinka merkittävässä roolissa olette.

Turvallista vuotta ja hyviä lukuhetkiä!

Paula Werning
Puheenjohtaja

**” Sopimuspalokuntien
merkitys Suomen
turvallisuudelle on
valtava. ”**

Kansalaisinfossa toukokuussa vas. Marko Hasari (SPEK), Paula Risikko, Paula Werning, Ari Keijojen (SPPL) ja Ari Maskonen (SSPL) yhdessä pelastusalan asialla.

SSPL vuosikertomus 2024

Valtakunnallisen liiton keskeisin tehtävä ei ole paikallisten tai alueellisten asioiden hoitaminen, vaan nimenomaan vaikutuksiltaan laajakantoisiin asioihin vaikuttaminen. Moni asia hoidetaan julkisuuden ulkopuolella, ja pelastustoimen siiloutuneen vastuunjako-rakenteen takia myös usein ”ei_kenenkään_maalla”.

Käytännössä tämä tarkoittaa jatkuvaa pelastustoimen analyttistä seurantaa, projektiluonteista osallistumista keskusteluun, rohkeaa tarttumista havaittuihin ongelmiin ja ennen kaikkea arkimaailman painottamista sen eri muodoissa.

Joskus on heikoista signaaleista pyrittävä ennakkoon lukemaan sellaista, mikä on jäänyt vaillinaisen vaikutusarvioinnin ja puutteellisen tai vääristyneen asia-osaamisen takia muilta huomaamatta.

Tässä yhteydessä on pidettävä mielessä sopimuspalokuntakentän moninaisuus ja etenkin se, että kun moni sopimuspalokunta näkyy ja kuuluu erilaisissa valta-

kunnallisissa riennoissa, niin enemmistö toimii paikallisesti ja jokseenkin näkymättömästi, vaatimattomasti, ja usein käytännön toiminnan kannalta jatkuvuuden ääri rajoilla. Nämä palokunnat kuitenkin muodostavat paikallisen turvallisuuden rungon.

Valtakunnallisen liiton eräänä joskus epäkiitollisenakin tehtävänä on jalat tukevasti arkimaailmassa pysyvänä jarrumiehenä kriittisesti tarttua sellaisiin sinänsä perusteltavissa oleviin kehitysesityksiin, jotka joidenkin jäsenpalokuntien mielestä saattavat tuntua toisarvoisilta, ja joskus taas jopa oman palokunnan omien tavoitteiden mukaisina, mutta jotka joidenkin toisten palokuntien osalta saattavat muodostaa jatkuvuuden kannalta kriittiseksi haitoiksi.

Siinä suhteessa edistystä on nähtävä jo siinä, että asioita ei päästetäkään kehittymään kokonaisuuden kannalta kielteiseen suuntaan. Esimerkkejä tällaisista löytyy muun muassa palokuntakoulutuksen ja kiristyvien vaatimusten piiristä.

SSPL sometavoitettavuus 2024

SSPL strategia 2024-2030

Liiton hallitus on valmistellut ja hyväksynyt päivitetyn toimintastrategian liiton toiminnalle kohti vuotta 2030. Strategiatyö pohjaa vuoden 2023 vuosikokouksen yhteydessä pidettyyn sopimuspalokuntien aluetoimijoiden koulutus-tilaisuuteen ja strategiatyöpajaan.

Vuosikokouksen jälkeen strategia on työstetty helposti esitettävään muotoon. Seuraavaksi alkaa työ strategian toteuttamisen käytännön toimien suunnitteluun, mutta toiminnassaan liitto nojaa jo nyt täysillä uuteen hyväksytyyn strategiaan.

Strategian missio koostuu viidestä perusajatuksesta, joita ovat **PALVELU**, **TILANNEKUVA**, **VAIKUTTAVUUS**, **NÄKYVYYS** ja **USKOTTAVUUS**. Perusajatuksia liitto toteuttaa oman toimintansa sekä sopimuspalokuntien toimintaa tukevien toimien kautta. Strategian pohjana on visio sopimuspalokunnista tunnettuina ja kustannustehokkaina yhteiskunnan turvallisuuden tuottajina.

Tutustu tästä SSPL:n strategiaan

<https://youtu.be/QhBuEQ6pHfQ>

Sopimuspalokuntien tulevaisuus ja liiton rooli menestyksen varmistamisessa

Sopimuspalokunnat eivät ole ainoastaan pelastuspalveluiden tarjoajia, vaan myös paikallisyhteisöjen tukipilareita. Tulevaisuuden toimintaympäristö ja siihen liittyvät muutokset, kuten hyvinvointialueiden roolin laajentuminen ja pelastustoimen rakenteelliset uudistukset, vaativat strategisia toimia. Sopimuspalokuntien Liitolla on keskeinen rooli toiminnan jatkuvuuden ja kehityksen varmistamisessa, pohjautuen liiton strategiaan vuosille 2024–2030 ja toimintaan osana kansallista kokonaisturvallisuutta.

SSPL:n strategian mukaisesti on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että sopimuspalokuntien rooli paikallisessa ja valtakunnallisessa pelastustoiminnassa pysyy vahvana. On kiinnitettävä erityistä huomiota niihin palokuntiin, jotka toimivat syrjäisillä alueilla, mutta joiden merkitys yhteiskunnan kokonaisturvallisuudelle on kriittinen. Resurssien jatkuvuuden varmistamiseksi SSPL panostaa rahoitusmallien kehittämiseen, materiaalitukeen ja henkilöstöresurssien riittävyteen.

Strategiamme korostaa verkostoitumisen ja kumppanuuksien merkitystä. Yhteistyö valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden, kuten hyvinvointialueiden, pelastuslaitosten ja muiden turvallisuusorganisaatioiden kanssa, on keskeistä. SSPL pyrkii olemaan johtava asiantuntija ja koordinaattori, joka luo yhteisiä toimintamalleja ja edistää yhteistyön sujuvuutta. Paikallisen ja valtakunnallisen tason vuorovaikutus vahvistaa pelastustoimen kokonaisvaltaista vaikuttavuutta.

Pelastustoimen siiloutuneet rakenteet ja vastuunjaon epäselvyydet ovat haasteita, joihin SSPL tarttuu strategisella vaikuttamisella. Liitto toimii aktiivisesti valtakunnallisella tasolla varmistaakseen, että sopimuspalokuntien tarpeet huomioidaan lainsäädäntöä ja rakenteita uudistettaessa. Tulevaisuudessa painopisteenä on erityisesti digitaalisten ratkaisujen ja tiedonhallinnan käyttäminen resurssien optimointiin ja päätöksenteon tukemiseen.

Koulutus ja osaamisen kehittäminen ovat SSPL:n strategian ytimessä. Sopimuspalokuntien arkea tukevat käytännön työkalut, digitaaliset ratkaisut ja uudet koulutusmuodot auttavat jäsenten tehokkaassa toiminnassa. Erityistä huomiota kiinnitämme kansalaisten valistamiseen ja yhteisön turvallisuustietoisuuden kasvattamiseen. SSPL:n tavoitteena on lisätä jäsenten houkuttelevuutta ja varmistaa uusien vapaaehtoisten liittyminen toimintaan.

SSPL:n strateginen tavoite on varmistaa, että pelastustoimen kehityssuunnat palvelevat kokonaisturvallisuutta tasapainoisesti. Sopimuspalokunnat kattavat 90 prosenttia Suomen pinta-alasta, ja niiden resurssien jatkuvuuden turvaaminen on kriittistä myös tulevaisuudessa. Liiton rooli pelastusalaa edistävien hankkeiden toteuttajana korostuu, ja tavoitteena on turvata syrjäseutujen palvelut ja vähentää alueellista epätasa-arvoa.

Kansalaisten turvallisuustietoisuuden kasvattaminen on tulevaisuudessa keskeinen osa SSPL:n roolia. Alkusammutuskoulutukset, ensiaputaidot ja arjen turvallisuusosaaminen ovat tapoja, joilla sopimuspalokunnat osallistuvat aktiivisesti yhteisöjen hyvinvoinnin edistämiseen. SSPL:n tehtävä on tukea näiden toimintojen kehittämistä ja niiden saavutettavuutta kaikille suomalaisille.

SSPL:n strategian ytimessä on yhdistää perinteiset tehtävät moderniin vaikuttamistyöhön. Sopimuspalokuntien historian ja nykypäivän tarpeiden syvä ymmärrys yhdistettynä uusien teknologioiden ja toimintatapojen käyttöönottoon muodostaa vahvan pohjan tulevaisuuden menestykselle. SSPL:n visio on olla tunnustettu, kustannustehokas ja uskottava yhteiskunnallinen turvallisuuden tuottaja, ja olemme sitoutuneet varmistamaan, että jokainen sopimuspalokunta voi jatkossakin palvella yhteiskuntaamme parhaalla mahdollisella tavalla.

Juho Luukko
1. varapuheenjohtaja

SSPL vuosikokous Kouvolaassa

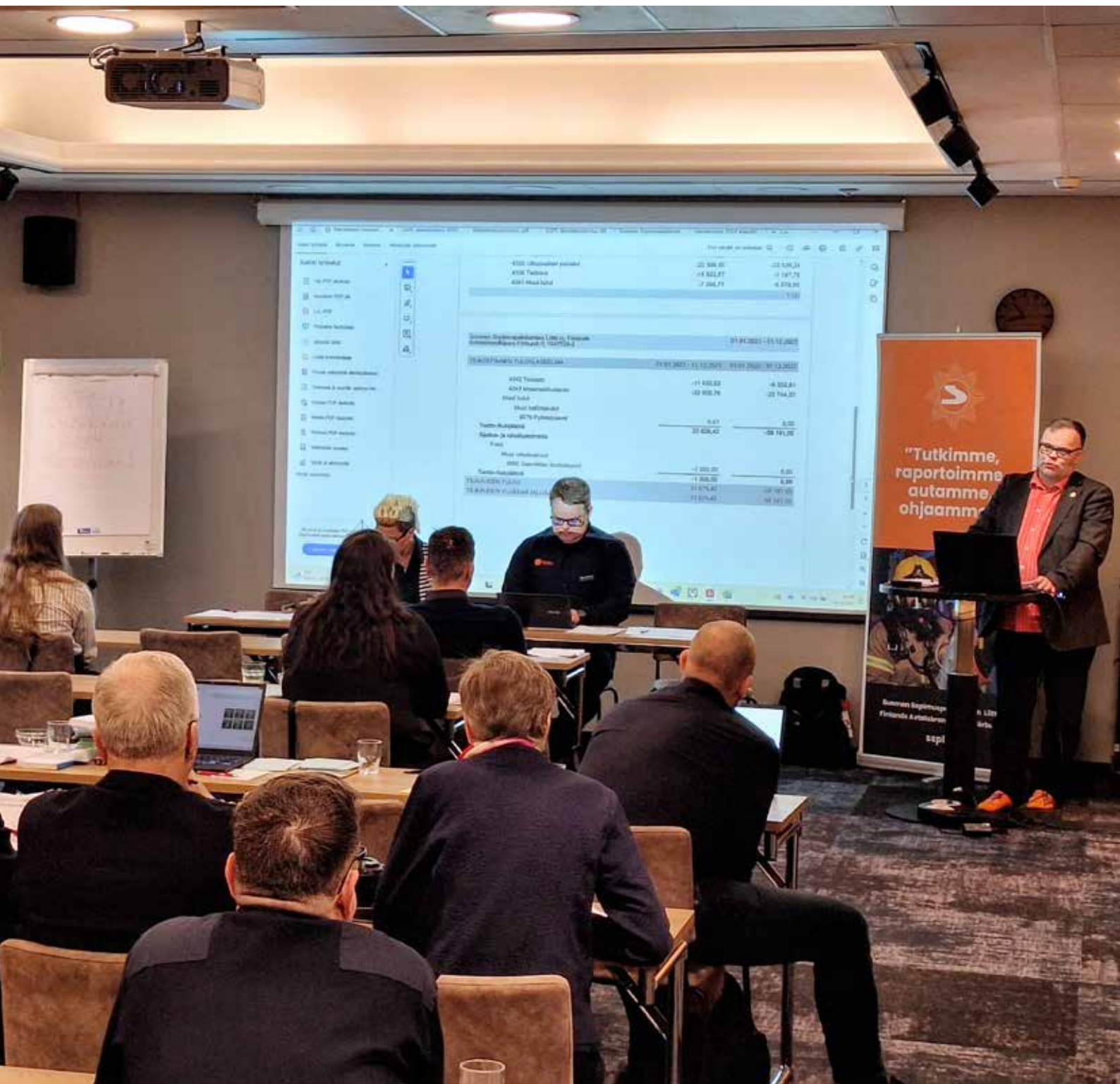
Suomen Sopimuspalokuntien Liiton vuosikokous pidettiin lauantaina 13.4.2024 Kouvolaassa Sokos Hotel Vaakunassa. Paikalla kokouksessa oli reilu 30 henkeä ja edustettuina valtakirjoin 100 liiton jäsenpalokuntaa. Liiton puheenjohtaja Paula Werning avasi kokouksen ja kävi aluksi läpi liiton viimeaikaista toimintaa sopimuspalokuntien hyväksi ajoittain varsin haasteellisessa toimintaympäristössä. Kokouksessa käsiteltiin sääntöjen määräämät vakiosasiat ja valittiin hallituksen jäsenet ja varajäsenet erovuoroisten tilalle.

Kokouksessa keskusteltiin Liiton toiminnasta ja sen tavoitteista. Jäsenistöstä nousi esiin toive vahvemmas- ta kannanotosta ja puuttumisesta sopimuspalokuntien toimintaa muuttaviin valtakunnallisiin ja paikallisiin toimiin. Keskustelua herätti esimerkiksi sisäministeriön ohje pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoiminnasta sekä etenkin siellä esitetyt kuntoluokkavaatimukset.

Erovuorossa olleiden hallituksen varsinaisten jäsenten tilalle valittiin jatkamaan seuraavat henkilöt tulevalle kahdelle kaudelle:

Juho Luukko, Helsinki
Silvio Hjelt, Länsi-Uusimaa ja Itä-Uusimaa
Markku Kallio, Lappi
Aki Ukkonen, Satakunta.

Erovuorossa olleiden hallituksen varajäsenten tilalle valittiin seuraavat henkilöt:
Kari Jääskeläinen, Etelä-Savo (Luukon henkilökohtainen varajäsen)
Jarmo Halonen, Pohjois-Pohjanmaa (Hjeltin henkilökohtainen varajäsen)
Jussi Huhtinen, Etelä-Pohjanmaa (Kallion henkilökohtainen varajäsen) ja
Janne Korhonen, Päijät-Häme (Ukkosen henkilökohtainen varajäsen)

Hallituksessa jatkavat seuraavan kauden varsinaisista jäsenistä: **Ermo Inkeroinen**, Pohjois-Savo; **Esa Järvenpää**, Pirkanmaa; **Tuomas Lemminkäinen**, Kymenlaakso ja **Hanna Pihanperä**, Varsinais-Suomi sekä varajäsenistä: **Arto Perttula**, Satakunta; **Tapani Herrala**, Etelä-Pohjanmaa; **Ari Isokääntä**, Pohjois-Pohjanmaa ja **Heikki Mäkitalo**, Varsinais-Suomi.

Ensivaste käännekohtassa

Sopimuspalokunnat ovat olleet aktiivisia toimijoita ensivasteessa parhaimmillaan yli 30 vuotta ja tyypillisesti yli 20 vuotta. Siitä huolimatta toimintaa ei koeta monilta osin samalla tavalla omaksi kuin lakisääteistä pelastustoimintaa.

Kesällä erään iäkkään maaseutupalokunnan vuosijuhlissa ei palokunnan, hyvinvointialueen tai aluehallintoviraston puheenvuoroissa missään tullut esille palokunnan roolia ensivastetoimijana. Usein sopimuspalokunnan esitellessä toimintaansa ensivaste jääkin vähälle huomiolle.

Pelastuslaitosten ja hyvinvointialueiden ensihoitopalvelun toiminnan esittelyssä tilanne ensivasteen osalta ei ole parempi. Ensivasteen asema pelastustoimessa ja yksiköiden jyrkästi alentunut käyttö ja syyt siihen ovat seuraavassa pohdintani aiheena.

Ensivastetoiminta on osa ensihoitopalvelua

Ensivastetoiminnan asema lainsäädännössä on selvä. Se on osa ensihoitopalvelua, jonka ruotsinkielinen vastine, prehospital akutsjukvård, kuvaa ehkä tarkemmin toiminnan sisältöä. Ensihoitopalvelun keskeisin tarkoitus on sairaalan ulkopuolella äkillisesti loukkaantuneen tai sairastuneen henkilön hoidon tarpeen arviointi, ensihoito ja tarvittaessa kuljetus sairaalaan. Ensihoitopalvelu on toiminnallinen ja hallinnollinen kokonaisuus. Se ei ole pelkkää ambulanssitoimintaa. Tuntuishan pelastustoiminnassakin oudolta, josta pelastustyö olisi rajattu ainoastaan sammutusauton toiminnaksi.

Lainsäädännöstä huolimatta on käsittämätöntä, että ensivasteyksiköt ovat yleensä vain äkillisiin sairauskohtauksiin liittyvissä hälytysvasteissa. Ensihoidon ja pelastustoimen asiantuntijoita ei huoleta se, että pelastustoimen johtamissa tehtävissä asemalle jää erillinen ensivasteyksikkö. Palokunnan hälytysryhmään saattaa kuulua usein hoitotaustaisia henkilöitä, joilla ei ole kuitenkaan pätevyyttä toimia pelastusryhmän jäsenenä. Henkilöt ovat käyttäneet aikaansa ensivastekurssilla vammautuneen tutkimisen, tuennan ja siirtämisen opetteluun, mutta tullessaan sopimuspalokuntaan huomaavatkin jäävänsä pois onnettomuustehtävistä.

Olisiko hybridimallista apua?

Ajattelevatko asiantuntijat yleisesti, että useimpien pelastusyksiköiden henkilöillä oleva ensihoidollinen ja ensivasteellinen pätevyys takaa vammautuneiden hyvän hoidon? Mistä tulee se ajatus, että saman henkilön tai ryhmänjohtajan muuntautumiskyky riittää samanaikaisesti vastaamaan kahden hallinnonalan asettamiin vaatimuksiin?

Toiminnan odotetaan olevan hybridiluonteista, vaikka missään ei ole määritelty tällaista toimintamallia. Itse arvioin, että hybriditoimintamalli pitäisi ainakin tutkia. Mihin on unohtunut se, että ensihoidon palvelutasopäätöksessä määritellään ensivastetoiminnan hätäensiavun sisältö, lisäksi potilastietojen kirjaus on potilaan oikeus? Molemmat näkökulmat sivuutetaan jätettäessä ensivastetoiminta sivuun pelastustoimen tehtävissä ja samalla jää joukko hoitomenetelmiä käyttämättä. Pelastustoimen palvelutasopäätös ei usein kerro sanallakaan, mitä pelastuksen tekemä hätäensiapu sisältää.

Sisältö pitää johtaa epäsuorasti pelastustyön peruskurssin tai palokuntien ensiapukurssin kurssisisällöistä, mutta toiminta ei välttämättä tue alueen ensihoitopalvelun vammautuneiden hoitolinjauksia.

Sopimuspalokunnissa pelastustoimen ja ensihoitopalvelun erillisyyttä voisi vahvista siten, että palokunnassa olisi selkeästi pelastustoimen hälytysryhmä ja ensivastetoiminnan hälytysryhmä. Ensihoitopalvelun hälytysryhmä voisi olla jopa vielä selkeämpi käsite ja herättäisi varmaan keskustelua esiteltäessä palokunnan toimintaa.

Ensivastetoiminnan kustannukset

Ensivastetehtävien määrän vähenemisen on epäilty johtuvan terveystoimen säästöhaluista jo ennen hyvinvointialueiden rahoituskriisiä. Asiaa ei ole sanottu ääneen ja tietääkseni missään terveystoimi ei ole pyrkinyt neuvottelemaan kustannuksien alentamisesta. Nyt eräällä hyvinvointialueella asia otettiin esille ja siitä löytyy seuraava kirjaus asiakirjoista; ”Sellaisten ensivastetehtävien keinotekoinen lisääminen, jossa potilas ei saa terveyshyötyä ensivasteyksikön osaami-

sesta tuottaa vain pelastustoimelle tuottoja ja ensihoitopalvelulle kuluja, mutta potilas ei tästä toiminnasta hyödy. Ensivastetoimintaa on vastaisuudessa tarkasteltava kriittisesti sen potilaalle tuottaman terveyshyödyn ja ensihoitopalvelulle toteutuneiden kustannusten valossa.”

Periaatteessa lausunto tuntuu hyvältä, mutta se tarkastelee asiaa kovin näköalattomasti ja kansalaisten edun vastaisesti. Ensinnäkin ensivasteelle asetetaan vaatimus, jota ei ole millään muulla hoitomenetelmällä. Hoitomenetelmien vaikuttavuutta mitataan NNT-luvulla (NNT=number need treatment). Se tarkoittaa potilaiden määrää, joka pitää hoitaa, jotta yksi potilas hyötyisi hoidosta.

Pari vuotta sitten julkaistussa lääkärihelikopteriselvityksessä viitataan tutkimukseen, jossa lääkärihelikopterin osaamisella vältetään yksi kuolema sen saatua hälytyksen 216 sydänpysähdystehtävään. Mikäli muut yksiköt ovat saaneet sydämen käyntiin NNT-luku on 76.

On täysin epärealistista luoda sellainen hälytysohje, että jokaisessa tehtävässä ensivasteyksikkö pystyy tuottamaan mitattavan terveyshyödyn. Erittäin todennäköisesti kuitenkin on, että väliin jää tehtäviä, joissa kansalaisella jää terveyshyöty saamatta puuttuvan ensivasteen takia.

Ohje ensivasteyksikköjen käytöstä

Lainsäädäntö edellyttää yliopistosairaaloiden ympärillä olevien yhteistoiminta-alueiden koordinoivan ja ohjaavan ensihoitoa. Sitä tarkoitusta varten sosiaali- ja terveysministeriössä toimii ensihoitojaos. Se on antanut 22.3.2022 päivätyn ohjeen hyvinvointialueille ensivasteyksiköiden käytöstä. Ohjeen mukaan hätäkeskus ei hälytä ensivastetta mihinkään ensihoitopalvelun B-tehtävään ja A-tehtävistäkin vain muutamaan, joista tärkeimmät ovat elottomuus ja hengitystie-este. Rintakipu-, hengitysvaikeus- ja tajuttomuus- tehtäviin ensivaste hälytetään vain, mikäli se on 15 minuuttia ennen ambulanssia kohteessa.

Näissä tehtäväluokissa viivytely tuntuu oudolta, koska kyseiset oireet ovat myös elottomuutta edel-

täviä merkkejä. Lisäksi ensihoidon kenttäjohtaja voi hälyttää ensivasteen esimerkiksi silloin, kun potilas on ulkona. Ohjeen laadintaan ensivastetoimijat eivät ilmeisesti ole pystyneet vaikuttamaan ja ainakin joillain hyvinvointialueilla sitä ei ole esitelty luottamushenkilöille päätettäessä ensihoidon palvelutasopäätöksestä.

Ensivasteen käytössä on terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tietojen mukaan siirretty voimakkaasti kenttäjohtajan harkintaan. Tietojen mukaan yhtä hyvinvointialuetta lukuun ottamatta tavallisimmin ensivasteyksikkö saa hälytyksen vasta myöhemmin kuin muut ensihoitopalvelun yksiköt. Hyvinvointialueiden kesken on varsin suurta vaihtelua, joka osoittaa ohjeen olevan riittämätön yhdenmukaistamaan ensivastetoimintaa.

Hyvinvointialueiden ilmeisen varaukseton luottamus ensihoitojaoksen ohjeeseen pitäisi kyseenalaistaa aiemmin mainitun lääkärihelikopteriselvityksen tiedoilla. Siinä todetaan, ettei tärkeimmistä (aika)kriittisesti sairastuneista potilaista ei ole valtakunnallisesti kattavaa tietoa, joka kattaisi aikaviiveet, potilaiden sijainnin, keskeiset toimenpiteet ja hoidon tuloksen. Siitä voisi päätellä, että ensivasteen varsin rajoitettu käyttö on ennemminkin muutamien asiantuntijalääkäreiden mielipide kuin tietopohjaan perustuva resurssien käytön rajaus.

Selvitys toteaa myös helikoptereiden käyttöasteen olevan melko matalan, ja merkittävä osa käyttöasteesta muodostuu peruuntuneista tehtävistä epätarkan tehtävävalikoinnin seurauksena. Tämä herättää ajatuksen, että jos kaikkein kalleimman ensihoitopalvelun resurssin käyttöä ei ole optimoitu niin sama pätee myös ensivasteyksikköjen käytössä.

Sakari Aalto

Sairaanhoitaja YAMK
Ensiauttaja – Kullaan VPK

Ensivaste käännekohdassa

SSPL KOMMENTTI

Pronto-tilastojen dataan peilaten ensivasteen nykyisen hälytysohjeen tultua voimaan vuoden 2022 aikana, on täytenä vuonna 2023 koko maan tehtäväkehitys ollut negatiivinen -5,9 % verrattuna vuosien 2020–2022 keskiarvoon. Huomion arvoista on, että tuolloin 2023 peräti kuuden hyvinvointialueen osalta ensivasteen tehtävämäärät myös lisääntyivät, osassa dramaattisesti, näin ollen saman vertailun 2023 suhteessa vuosien 2020–2022 keskiarvoon oli myös alueiden muutoksen mediaaniarvo negatiivinen -5,9 %.

Mikäli väestön yleisessä terveydessä taikka ensihoito-palvelujärjestelmän kehityksessä ei olisi tapahtunut suuria muutoksia vuosien 2023 ja 2024 välillä, ei tehtävämäärissä pitäisi olla suuria muutoksia. Tilastot kuitenkin osoittavat toista. Verratessa vuotta 2024 vuoteen 2023 on koko maassa ensivastetehtävien määrä vähentynyt -27 %. Tehtävät ovat tarkastelussa lisääntyneet vuonna 2024 vuoteen 2023 kahdella hyvinvointialueella, näin ollen hyvinvointialueiden ensivastetehtävien kehityksen mediaani on negatiivinen -20 %.

Kuten Aalto kirjoituksessaan toteaa, on epäreilua, että osalta ensihoitopalvelua edellytetään poikkeuksellista todistelua toiminnan vaikuttavuudesta ja olemassaolostaan. Väistämättä tulee mieleen kirjoittajan toteama säästöohjaus myös ensivastetoiminnan kohdalla, koska väestön terveydessä tuskin on tapahtunut 20 % parannusta, ja ainakin kauniissa julkisissa puheissa on kerrottu ensihoitojärjestelmien pystyneen karsimaan nimenomaan kiireettömiä tehtäviä, kiireellisten ollessa suhteellisen vakio.

Ymmärrämme hyvinvointialueiden paineen karsia kuluja, myös halvimmasta ja tehokkaimmasta sopimuspalokuntien tuottamasta palvelusta. Ensivastetoiminta ei kuitenkaan ole jotain, jota voi vain pitää hyllyssä odottamassa sitä vuoden toista tai ainutta sydänpysähdystä (varsinkaan tilanteessa, jossa useat alueet vähentävät ensihoitoyksiköitään). Ensivastetoiminnan suorittajat ovat pätevyityneitä maalikoita, joilla on suuri motivaatio toimintaan lähiyhteiskunnan hyväksi. Ensivastetoiminnan, kuten koko sopimuspalokuntatoiminnan vaatimukset kasvavat jatkuvasti. Mikäli omaa osaamista ei pääse hyödyntämään sitä tarvitsevien avuksi, on motivaation ylläpito haasteellista. Onneksi vielä on toistaiseksi toimintavalmiita ensivastepalokuntia ja ensiauttajia, vielä ei ole mokattu isosti!

Aikanaan Ensihoidon perusteet –oppikirjassa oli kohta liittyen elvytystoimien tuloksellisuuden arviointiin. Kirjassa todettiin, että myös ennusteetonta elvytys-

Maakunta	2023	2024
Etelä-Karjala	580	340
Etelä-Pohjanmaa	1149	1094
Etelä-Savo	334	292
Helsinki	705	559
Itä-uusimaa	460	240
Jokilaaksot		
Kainuu	551	340
Kanta-Häme	482	375
Keski-Pohjanmaa	124	123
Keski-Suomi	453	468
Keski-Uusimaa	1613	1251
Kymenlaakso	460	374
Lappi	440	387
Länsi-uusimaa	969	497
Oulu-Koillismaa		
Pirkanmaa	989	664
Pohjanmaa	377	421
Pohjois-Karjala	485	417
Pohjois-Savo	555	522
Päijät-Häme	877	460
Satakunta	815	566
Varsinais-Suomi	684	560
KOKO MAA*	14906	10873

*Vaikka Pohjois-Pohjanmaa ja Vantaa-Kerava puuttuvat osittain, kokonaisluku ottaa nämäkin huomioon.

tä saattaa olla joskus tarkoituksenmukaista jatkaa ensihoitopalvelun henkilöstön osaamisen kehittämisen näkökulmasta. Eikö ensivastetoimintaa voitaisi esimerkiksi rintakipupotilaiden osalta suorittaa myös inhimillisen hädän ja kärsimyksen lievittämisen näkökulmasta pelkän tutkimusdatan (jota on todella vähän koko ensihoidon hyödyllisyydestä) varjon sijaan?

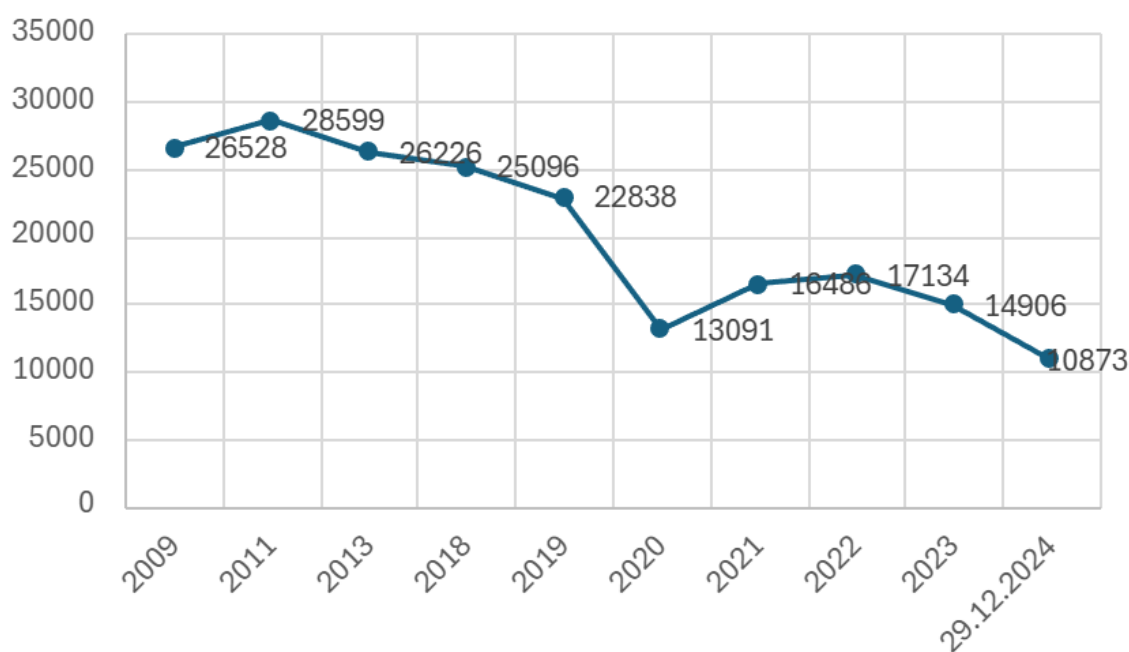
Monilla alueilla muuten on käytössä esimerkin rintakipupotilaan Käypähoitosuosituksen mukaiset akuutitihoidon välineet; potilaan lepoon asettaminen ja rauhoittaminen, nitraatti, sekä asetyylisalisyylihapo.

Tutustu Käypähoitosuosituksen sepelvaltimotautikohtauksen hoidosta:

<https://www.kaypahoito.fi/hoi50130>

Ensivastetehtävät Suomessa

Hyvinvointialue	Hälytetty samaan aikaan evy ja eh-yksikkö % tammi-lokakuu	Tehtävämäärä vuonna 2024 tammi-lokakuu
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	31	284
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	55	933
Etelä-Savon hyvinvointialue	25	254
Helsingin kaupunki	26	466
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	36	209
Kainuun hyvinvointialue	9	283
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	38	305
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	15	89
Keski-Suomen hyvinvointialue	23	391
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	36	1059
Kymenlaakson hyvinvointialue	31	308
Lapin hyvinvointialue	9	320
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	23	420
Pirkanmaan hyvinvointialue	23	566
Pohjanmaan hyvinvointialue	12	349
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	21	349
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	35	
Pohjois-Savon hyvinvointialue	27	444
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	32	382
Satakunnan hyvinvointialue	19	470
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	19	
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	20	460
	*29.12.2024 mennessä	

Lainsäädäntöhankkeet

Yhteiskunta säätelee toimintaansa laein, asetuksin ja muilla alemman asteisilla ohjeilla.

SSPL antaa lausuntoja pyydettyä ja joskus pyytämättäkin

Olemme myös kuultavana erilaisissa toimielimissä, kuten eduskunnan valiokunnissa. Lausuntopyyntö löytyvät ministeriöiden sivuilta ja lausuntopalveluista. Joskus niitä pyydetään myös suoraan ministeriöiden toimesta. Eduskunnan valiokunnat pyytävät lausuntoja melko nopealla aikataululla suoraan.

SSPL:n lausumat asiat löytyvät ministeriöiden sivuilta, lausuntopalvelusta ja eduskunnan valiokuntien pöytäkirjoista ja mahdollisesti hallituksen esitysten taustamuistiosta.

Vuosi 2024 ei ollut lausuntojen kannalta kiireinen vuosi. Se johtuu tietysti siitä, että nykyinen Orpon hallitus on ollut toimessa vasta vajaat kaksi vuotta. Uskoaksemme vuodet 2025 ja 2026 tuovat enemmän lausuttavaa. Myös muut tahot, kuten SPEK, SPPL, PeO, Eduskunta, Hyvil, tai vaikkapa Kuntaliitto saattavat pyytää Liittoa lausumaan erilaisiin asioihin.

Tässä kuitenkin katsaus siihen, miten SSPL lausui vuonna 2024

Sisäministeriö: Lausuntopyyntö ohjeluonnoksesta pelastustoimen työskentelyyn tiealueella

SSPL kiinnitti jo tässä huomiota siihen, että sisäministeriö antaa paljon ohjeita lakien ja asetusten sijaan. SSPL huomautti muun muassa että Suomesta löytyy jo ohjeistusta tieliikennealueella työskentelystä, ja tässä oltiin tekemässä päällekkäistä ohjeistusta.

SPEK: Lausuntopyyntö palokuntayhdistyksen mallisäännöt

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö laati VPK-yhdistyksen mallisääntöjen päivityksen. SSPL keskusteli päivitystyöstä työryhmässä.

Sisäministeriö: Ehdotus uusista pelastustoimen ansiomitaleista

Maassamme uudistetaan ansiomerkkikäytäntöä äärimmäisen harvoin. Siksikin SSPL katsoi, että sisäministeriön perusteet asetukselle olivat hyvät. Väestönsuo-

jelun ansiomitali on itsessään arvokas ja merkittävä tunnustus. Se vain ei kuvaa enää nykyaikaista pelastustoimea kovin hyvin. Mutta tämän asetuksen kohdalla kuten muissakin kannattaa katsoa muiden lausunnantajien lausuntoja. Erityisesti ritarikuntien lausunnossa pisti silmään seuraava kohta:

“Edelleen ritarikuntien kanslia suosittaa sisäministeriötä tehostamaan Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan mitalien käyttöä esimerkiksi pelastustoimen palkitsemisissa. Sisäministeriön kiintiöksi SVR:n mitalihin on vahvistettu 345 kpl. Viime vuonna sisäministeriön esitys käsitti yhteensä 204 mitalitason esitystä, jolloin mitaliesitysten lisääminen on suositeltavaa.”

Tämä ritarikuntien lausunto siis antaa sapskaa sisäministeriölle pelastustoimen osalta kunniamerkkien hakemisesta vuosittain.

Valtioneuvosto: Lausuntopyyntö luonnoksesta Yhteiskunnanturvallisuusstrategiaksi (YTS2024)

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia on tärkeä ja mielenkiintoinen asiakirja. Omassa lausunnonssaan SSPL kiinnitti, kuten aina tällaisissa kokoavissa asiakirjoissa, erityisesti huomiota pelastustoimeen ja sopimuspalokuntatoimintaan.

Sisäministeriö: Lausuntopyyntö pelastustoiminnan päivitetyn toimintavalmiuden suunnitteluohjeen luonnoksesta

Tämä suunnitteluohje on yksi tärkeimpiä pelastustointia ohjaavia asiakirjoja. Se määrittää riskiruudut ja toimintavalmiusajan. SSPL antoi myönteistä palautetta sisäministeriölle siitä, että tavaraa oli paljon, 54 sivua suunnitteluohjeen luonnoksessa ja 95 sivua perustelumuistiossa. Siihen jäivät ruusut.

Risuja olikin sitten enemmän. Tärkeimpänä nostan esiin tuon kirjoitukseni alkuosassa mainitun eli sen, että tämäkin on “vain” ohje. Jos kyseessä olisi laki tai edes asetetus, tehtäisiin vaikutusarviointi, joka ohjeissa puuttuu ainakin tällä hetkellä.

Liikenne- ja viestintäministeriö: Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä ajoneuvolain ja rikosrekisterilain muuttamiseksi

Liitto piti lausunnonssaan tärkeänä tuoda esille sopimuspalokuntatoiminnan erityispiirteet ja myös

ajoneuvomaailmaan muutoksen tuulet. Merkittävänä asiana voi mainita myös sen, että SSPL oli ainoa pelastusalan järjestö, joka lausui tähän lakihankkeeseen. Esitämme, että ajoneuvolain 30§ muutetaan alun perin esitetyn kaltaisesta koskemaan kaikkia pelastusajoneuvoja, eikä siihen tehdä omistaja ja haltijapohjaista rajausta rajaten sopimuspalokuntien hankintamahdollisuuksia.

Tästä vuoden 2024 lausuntokimarasta voi päätellä sen, että moni eri asia koskettaa sopimuspalokuntia ja toimintaamme. Lausuntopalvelussa voi tulla jopa yllättäviä asioita, joita on syytä tarkastella siinä valossa, että koskeeko lausuttava asia kenttäämme.

Päätarkastelumme kohde on luonnollisesti sisäministeriö ja sen alaiset säädöshankkeet. Hyvinvointialueiden mukana tulivat myös sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö. Vuonna 2024 lausunnon kohteena olevia ministeriöitä olivat myös liikenne- ja viestintäministeriä ja puolustusministeriö. Tärkeää tässä liiton tekemässä lausuntotyössä on se, että muuten kukaan tai mikään ei lausuisi sopimuspalokuntakenttää koskeviin kysymyksiin.

Liiton lausunnot valmistelee liiton hallitus. Jos aikataulu sallii, otamme mukaan myös alueiden näkökulmat. Jos sinä koet, että sinulla olisi annettavaa tähän lakeihin, asetuksiin ja ohjeisiin vaikuttamiseen, ole rohkeasti yhteydessä!

Ari Maskonen
Toiminnanjohtaja

Lisää ajoneuvovalikoimaa sopimuspalokunnille?

Liikenne- ja viestintäministeriö on loppuvuodesta 2024 pyytänyt lausuntoa lakimuutospaketista, joka sisältää muun muassa sopimuspalokuntien mahdollisuuden hankkia itselleen nelivetoisia lava-autoja.

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto on lausunnossaan pitänyt hyvänä aloitteena lisätä palokuntien mahdollisuuksia hankkia tarvitsemiaan ajoneuvoja. Lausunnotamme esitimme kuitenkin alkuperäistä laajempaa sääntelyn purkua ja myös verovapauden ulottamista kaikkiin sopimuspalokuntien pelastusajoneuvoihin. Sopimuspalokunnat, jotka ostavat itse kalustoa, kuten pelastusajoneuvoja toimintaansa, tekevät sen tarjotakseen parempaa ja laadukkaampaa palvelua yhteiskunnalle. Kalustohankintoja ei sopimuspalokunnissa tehdä kepein perustein. Erityisesti ajoneuvohankinnat ovat palokuntayhdistysten taloudessa erittäin merkittäviä.

On epäjohdonmukainen tilanne, kun palokunta saa yhteiskunnalta sopimuskorvausta pelastustoimen lakisääteisten tehtävien hoitamisesta, mutta samaan aikaan on tarve vielä lisäksi hankkia tarpeellista ja välttämätöntä kalustoa näiden tehtävien hoitamiseen tätä korvausta siihen käyttäen. Realiteetti kuitenkin on se, että osassa maata näin toimitaan. Tällöin ei missään nimessä tule keinotekoisesti lainsäätelyllä rajoittaa tätä sopimuspalokuntien pyyteettömästi yhteiskunnalle tekemää toimintaa, vaan tulee mahdollistaa kaikkien tarpeellisten pelastusajoneuvojen hankkiminen sopimuspalokunnan käyttöön palokuntayhdistyksen näin halutessa. Esityksemme lisäksi yksinkertaistaa lain kohtaa ja vähentää erilaisten erillistarkennusten tarvetta. Parhaan arviomme mukaan täten säädetyllä lailla on pelastustoimen toimintakykyä parantava vaikutus.

Vaatus pelastustoimen miehistöautojen paikkaluvusta kuljettaja ja kahdeksan matkustajaa rajoittaa toiminnallisesti tarkoituksenmukaisten ajoneuvojen hankintaa tällä hetkellä tarpeettomasti. Pelastuslaitokset esimerkiksi voivat ostaa paikkaluvultaan pienempiä ajoneuvoja, jolloin ajoneuvot voidaan rakentaa ja varustella tarkoituksenmukaisemmin ja toimivammin kuin palokuntayhdistysten hankkimat ajoneuvot.

Lisäksi on olemassa viitteitä siitä, että ajoneuvovalmistajat eivät jatkossa enää voi tarjota esimerkiksi sähkökäyttöisiä henkilöautoja vaaditulla yhdeksän

hengen kantavuudella. Mikäli ensisijainen esityksemme palokuntayhdistyksiä koskevasta sääntelyn vapauttamisesta kokonaisuudessaan ei toteudu, on miehistöautoja koskevaa sääntelyä muutettava yhdessä alkuperäisen lakiesityksen tavoin siten, että seitsenpaikkaiset miehistöautot mahdollistuvat.

Lisäksi esitimme ajoneuvoverolain 12§ ja autoverolain 23§ muutettavaksi siten, että kaikki pelastusajoneuvot ovat ajoneuvoverosta vapaita omistajasta ja haltijasta riippumatta.

Sopimuspalokuntien rahoitus on jatkuvasti leikkausten kohteena yleisesti pelastustoimen rahoituksen myötä. Esimerkiksi arvonlisäverojen korotus on kohdistunut täysimääräisesti myös sopimuspalokuntien toimintaan. Sopimuspalokuntien rahoitus tulee pääasiassa niiden pelastustoimelle tuottamista, erittäin kustannustehokkaista palveluista.

Tutkimuksen* mukaan sopimuspalokuntatoimintaan sijoitettu raha tulee vähintään yksitoistakertaisesti takaisin yhteiskunnan hyödyksi. Täten ei tulisi keinotekoisesti juuri sopimuspalokuntien pelastustoimelle pelastustoimen käyttöön ja tarpeeseen hankittua ajoneuvokalustoa erikseen valikoiden verottaa, vaan pelastusajoneuvoja jo nyt koskeva verovapaus tulee olla yksiselitteisen selkeä ja koskea tasapuolisesti kaikkia ensisijaisen esityksemme kaltaisia ajoneuvolain 30§ mukaisia pelastusajoneuvoja omistajasta riippumatta. Esittämämme sääntelyn muutos selkeyttää ajoneuvoverolakia ja poistaa sieltä pykälien erityisehtoja. Arviomme mukaan pelastustoimi ja yhteiskunta saavat tällä pienellä muutoksella käyttöönsä moninkertaisesti tarkoituksenmukaisempaa ja suorituskykyisempää pelastustoimen palvelua.

Olimme ainut pelastusalan taho, joka vastasi lausuntopyyntöön määräaikaan mennessä. Liikenne- ja viestintäministeriö ei muuttanut alkuperäistä esitystään, eli lausuntomme näkökohdilla ei ollut vaikutusta. Asiaa käsitellään Eduskunnassa ilmeisesti alkuvuoden 2025 aikana osana normaalia lainsäädäntöprosessia. Olemme olleet yhteydessä sopimuspalokuntien yhteistoimintaryhmään osallistuviin kansanedustajiin ja välittäneet lausuntomme ja näkemyksemme vielä heille tiedoksi. Joka tapauksessa, vaikka toivomamme muutokset lakiin eivät toteutuisikaan, ovat suunnitellut muutokset silti parannus, joskaan eivät vielä riittävä parannus.

Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen lausunto

Sisäministeriö lähetti elokuun lopussa lausuttavaksi pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen luonnoksen. Suomen Sopimuspalokuntien Liitto kysyi aluetoimijoiltaan kommentteja ohjeluonnokseen ja muodosti lausuntonsa näitä kommentteja ja liiton aktiivitoimijoita hyödyntäen.

SSPL:n lausunnon voit lukea sisäministeriön hankesivuilta. Samalla sivulla on nähtävissä muidenkin lausunnon jättäneiden lausunnot sekä tietoa hankkeen edistymisestä. SSPL toivoi launnossaan ohjevalmistelun sijaan jämäkämpää asetukseen tai lakiin perustuvaa ohjausta. Lisäksi olimme hieman huolisamme riskiruutujen määräysperusteiden tarkoituksenmukaisesta toteutumisesta.

SSPL haluaa kiinnittää huomiota toimintavalmiuden suunnitteluohjeen asemaan normistossa. Pelastuslaisa säädetään jopa pelastustoimen virkapuvusta. Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen merkitys on sitä luokkaa, että sen on oltava vähintään sisäministeriön asetustason veroinen säädös.

Ohjeiden ongelma on niiden puutteellinen pohjatyön dokumentointi ja vaikutusten arvioinnin mahdollinen puuttuminen sekä taloudellisten arvioiden mahdollinen puuttuminen. Lisäksi ohjeen merkitys käytännön työssä sekä suhde lakeihin ja asetuksiin on joskus hämärän peitossa.

Erityisesti huomiota tulee kiinnittää siihen, että kaikkien valtion ja ministeriöiden säädösten ja ohjeiden on perustuttava tutkittuun tietoon. Riskiruudukokäsittelyssä käytetään tilastollista analyysiä, mutta toimintavalmiusaika annetaan ”aksiomana”, jota ei perustella. Pelastuslain uudistuksen valmistuminen voinee myös vaikuttaa toimintavalmiuden suunnitteluohjeen perusteisiin, joten aikalais ohjeen valmistelulle olisi ollut erittäin perusteltu.

Ohjeluonnos keskittyy pääosin kaupunkirikien tunnistamiseen ja harva-alueiden palvelut ovat vaarassa kadota kokonaan uuden ohjeen myötä. Ohjeluonnos ei tunnista lainkaan esimerkiksi maastopalotehtävien vaatimia palveluita ja resurssointeja.

Maastopaloissa tulisi palvelutaso suunnitella kansal-

lisesti yhdenmukaisesti niin, että alueella pystytään vastaamaan esimerkiksi onnettomuushistorian mukaisten päällekkäisten tehtävien vaatimaan resurssiin sekä laajojen maastopalojen sammuttamiseen. Kesien kiirepäivät toimivat tässä hyvänä mittarina, mikä tulee olla alueen minimiresursointi. Valmiutta tulisi lisäksi säädellä riskiperusteisesti esimerkiksi metsäpaloindeksiin perustuen.

Riskiruudukkojen kerrosalassa tulee laskea myös maatalouden rakennusten sekä vapaa-ajan asuntojen kerrosala. Näin ei ilmeisesti nyt ole.

Vapaa-ajan asutus aiheuttaa harva-alueilla myös paljon tehtäviä. Haasteena on, että näissä vapaa-ajan asunnoissa asutaan 24/7, mutta ihmiset eivät ole kirjoilla niissä, joten ne eivät ole nousseet riskiruuduissa mitenkään esiin riskeinä. Tämä vääristää harva-alueiden riskien arviointia.

Riskiruudukoiden riskiin vaikuttavissa tehtävissä tulisi huomioida onnettomuudet eikä huomioitavien tehtävien tulisi perustua hätäkeskuksen arvioon ja pelastuslaitoksen hälytysajoon. Lisäksi tehtävien, jotka huomioidaan, tulee olla yhdenvertaiset ja perustua pelastuslakiin.

Esimerkiksi omaisuudelle merkittäviäkin vahinkoja aiheuttavien onnettomuuksien, kuten rakennusten vesivahinkojen (putkivahingot, myrskystä aiheutuvat sadevesivahingot jne.) sekä tuotanto- ja lemmikkieläinten tehtävien, tulisi olla mukana.

Perusteena ei voi olla se, miten onnettomuus on havaittu, miten hätäkeskus on tehtävän käsitellyt tai miten pelastustoimintaa on johdettu tai kirjattu ennen kohteeseen saapumista. Vain todelliset tehtävät tulisi huomioida, ne jotka täyttävät kriteerit. Esimerkiksi teollisuuskohteet, jotka aiheuttavat useita tehtäviä vuositteittain tulisi arvioida. Samojen kohteiden osalta tulisi aina ensisijaisesti lähteä riskienhallinnan keinoilla eikä riskeihin tulisi vastata julkishallinnon palveluilla. Uusi tehdasalue voi vaatia uuden päätoimisen paloaseman rakentamista, ja samaan aikaan se voi sulkea harva-alueelta useita paloasemia, koska samalla rahoituksella pitää palvelut alueella järjestää. Ohjeen osalta tulisi lisäksi tehdä hyvinvointialue-

kohtainen vaikutusten arviointi sekä palvelumuutok-
sista, rahoitustarpeesta sekä rahoituslain mukaisesta
rahoituksesta, kuten säädöksiä annettaessa tulee aina
tehdä.

Riskiruutujen sijainti ja luokitukset voivat aiheuttaa
alueilla merkittäviä muutoksia paloasemaverkoston
tarpeelle sekä rahoituslain perusteella tulevalle ra-
hoitukselle. Koska ohjeen vaikutukset ovat myös merkit-
täviä ihmisten yhdenvertaiselle palvelulle ja koko pe-
lastustoimen rahoituksen ohjaukseen, tulee harkita, että
onko asiasta annettava asetus ohjeen sijasta. Toimint-
avalmiuden osalta tulisi myös huomioida vaatimuksissa
pelastusyksiköille uudet vaihtoehtoiset sammutusme-
netelmät savusukelluksen sijaan sekä myös vesistöalue-
illa pintapelastustoiminnassakin.

Pelastusryhmän johtamiselle tulisi myös asettaa
vaatimukseksi koulutettu ryhmänjohtaja (pelastusopis-
ton koulutussuunnitelman mukaisesti). Sopimushen-
kilöstön osaamista ei pidä laittaa alennusmyyntiin, vaan
ohjeilla tulee vaatia, että pelastuslaitokset kouluttavat
sopimuspaloasemien henkilöstöä koko koulutusputken
mukaisesti.

Lue koko SSPL:n lausunto täältä.

<https://sspl.fi/toimintavalmiuden-suunnitteluohjeen-lausunto/>

Samaa sukua, eri maata?

Välillä tekisi mieli sanoa (ja nyt sanonkin), että suuri osa sopimuspalokuntalaisista kasvaa ja elää hyvinkin vahvasti omassa pienessä kuplassaan, mitä tulee pelastustoimeen ja palokuntiin. Tämä kehitys on mahdollista vahvan alueellisen erilaisuuden ja toisaalta kansallisen yhtenäisyyden puutteen vuoksi.

Tiedostan, että olen etuoikeutetussa asemassa, kun saan työskennellä koko maan laajuisesti sopimuspalokuntien ja pelastustoimen kanssa. Tässä oppii tuntemaan järjestelmää vähintäänkin hyvin ja saa sellaisen näkökulman, jollaista harvassa paikassa tässä maassa on.

Kuitenkin taas on saanut lukea erilaisissa palokuntalaisten keskusteluympyröissä, kuinka väitellään ja väännetään erilaisista palokuntamuodoista. Usein tuntematta koko kuvaa ja omasta pienestä perspektiivistä käsin.

Itse olen sopimuspalokuntaan saanut kasvaa pienen peruskunnan ainoana paloaseman kasvattina maakunnassa, jossa paloasemien etäisyys toisiinsa on melko vakio ja sijoittuminen kunnan keskipisteessä. Järjestelmä koko maakunnassa perustui hyvin vahvasti palkattuun henkilökohtaisen sopimuksen henkilötöön varallaoloihin ja silloisine paikallisesti kustannusohjattuine hälytysvasteineen.

Juuri mistään ei tarvinnut stressiä kantaa. Riitti, että teki omat päivystysvuorot ja lähti keikoille silloin, kun päivysti, muuten sitten, jos sattui sopimaan. Sittemmin matka vei yhdistysmuotoisten palokuntien maakuntaan. Järjestelmään, jossa asemaverkon tiheys oli toista luokkaa, samoin myös hälytysmäärät ja käytettävissä olevat resurssit.

Palokunnan päällystöön siirtyessä alkoi myös realiteetti sopimusten ja palvelutasopäätöksen ehtojen täyttämisestä painaa ihan eri lailla (ei sentään virkavastuun lailla).

Yhdistysmuotoisten palokuntienkin osalta on paljon eroavaisuuksia ihan maakuntien sisälläkin. Toisessa palokunnassa saattaa stressi olla vähäisempää; mikäs siinä sitten, jos auto ei lähde, kyllä sen joku muu sitten hoitaa, on kuultu lausahdus joskus kahvipöydässä. Omalla kohdalla ei ihan mene jakeluun tämäkään, mutta annetaan se anteeksi, puhujan oma kupla oli muodostunut tilanteessa, jossa sen oman letkuliiterin profiili oli olla kaupungin keskustan päätoimista yksikköä tukeva palokunta.

Fakta on kuitenkin se, että tässä maassa on paljon yhdistysmuotoisiakin palokuntia, joissa palokuntayhdistys määrittelee sopimuksella valmiuden, jota tuetaan ja sitä valmiutta tuotetaan ensilähdön palokun-

tana ja usein ainoana yksikköinä tilannepaikalle, silloin kun homma toimii.

Nyt täytyy tuntea järjestelmää jo hieman tarkemmin ymmärtääkseen, että sillä on merkitystä, mitä palokunta lupaa yhdistyssopimuksessa valmiudeksi. Sillä luvutulla valmiudella nimittäin pelataan palvelutasopeliä.

Jos alueella ei ole palokuntaa, joka lupaa sovittua valmiutta, ei välttämättä riskiruutuperusteisesti suunniteltu valmius toteudu. Tällöin alueelle tulee tehdä muita ratkaisuja, kuten palkata päätoimista henkilöstöä. Ei siis ole jo ennen käytännön hälytyksiä, mitä sopimukseen on luvattu.

Miten sitten yhdistysmuotoinen palokuntasopiminen eroaa henkilökohtaisen sopimuksen palokuntien valmiusajattelusta? HSPK-palokunta, jossa ei ole yhdistyssopimusta, perustuu valmiuden osalta pelkästään henkilökohtaisiin työ sopimukseen.

Viimevuosien oikeuskäytäntö on osoittanut, että varallaolossa tai työ sopimuksissa ei voida edellyttää alle 30 minuutin reagointiaikoja HSPK-palokuntalaisilta (ensihoidon puolella vertailluna 15 minuutin varallaolo oli useamman oikeustapauksen mukaan toki työntekijän täyttä vapaa-aikaa).

Tiedän kyllä, että hälytyksille lähdetään heti eikä joskus, mutta tämä asettaa palvelutason suunnittelun osalta haasteen, kun ei ole mustaa valkoisella näyttää, mitä on luvattu.

Onpa meillä sellaisiakin malleja, jossa palokuntayhdistys tekee palokuntasopimuksen hyvinvointialueen kanssa, mutta palokuntalaiset, sopimuspelastajat ovat silti työsuhteessa hyvinvointialueeseen. Valmius on tällöin myös palokuntayhdistyksen päänsäily. Palvelutasopäätöspeli on siis toisaalta armotonta, jos se on toteutettu kaiken taiteen sääntöjen mukaan ja riskiruudut on suunniteltu tavoitettaviksi toimintavalmiusohjeessa vaadituin ajoin.

Kaikki tyynni, oli se palokuntamuoto sopimuspalokunnassa mitä tahansa, kaikki olemme silti edelleen sopimuspalokuntalaisia. Kaikilla meillä on jokin muu päätoimeentulomuoto, kuin sopimuspalokuntatyö. Meidän koulutuksemme on samanlainen, kuten myös kansallisesti ohjeilla ja asetuksilla ohjatut vaatimukset. Olemme siis sopimuspalokuntalaisia, oli meillä työ sopimus hyvinvointialueeseen, palokuntayhdistykseen tai sitten ei mihinkään.

Aleksi Peurala
Järjestöpäällikkö

Kun toisaalla Suomessa uutisoidaan otsikolla; Tyhjillään seisonut Maaningan pelastusasema sai asemavastaavan - "Ei tällainen sivutoiminen asema pyöri, jos ei ole virkahenkilöä" toisaalla Suomessa saatetaan sopimuspalokunnassa selvittää yli 50 hengen hälytysosaston porukalla keskenään, hoitaa 200 hälytystä, tehdä yli 3 000 hälytystyötuntia ja 6 000 harjoitustuntia, ilman virkahenkilöä pyörimässä asemalla. Ollaan siis sopimuspalokuntalaiset samaa sukua, mutta välillä hyvinkin eri maata keskenään, ja jokaiselle se oman aseman vallitseva totuus on se päivittäinen totuus. On kuitenkin ihan tervettä tietää ja tuntea, miten asiat alallamme ovat eri puolilla tätä maata. Mielellään väheksymättä toisiamme, sillä niitä vähättelijöitä (onneksi vähemmistössä) riittää kyllä ilman meitä itseämmekin.

Sopimuspalokuntatoiminnan turvaaminen työttömyysturvan suojaosan poistuttua puhuttaa

Työttömyysturvan suojaosan poistaminen iski myös osaan pelastustoimesta. Karkean Vaasa-Lappeenranta-linjan* pohjoispuolella on työsuhteen olemassaolo ja palkanmaksu suuressa osassa sopimuspalokuntia ehtona toimintaan osallistumiselle. Näillä alueilla päätoimisen pelastushenkilöstön määrä on myös usein pienempi, tai etäisyyksistä johtuen sopimuspalokuntien merkitys on vielä entisestään korostunut. Tasa-arvoisen koko maan perusturvallisuuden kannalta näillä alueilla sopimuspalokuntien toiminta on käytännössä ainut kustannustehokas (ja työvoimalisesti mahdollinen) tapa toteuttaa pelastustoimen auttamispalveluita.

SSPL:n puheenjohtajana toimiva kansanedustaja **Paula Werning** on nostanut tämän haasteen esiin perjantaille 1.3. päivätyssä kirjallisessa kysymyksessään. Aiemmin jo uuden lain valmistelussa toimme puolestaan nyt käsille lyöneen ongelman esille, mutta asia ei ole noussut päättäjillä huolenaiheena niin korkealle, että asiaan olisi saatu muutos.

Valitettavasti työttömyysturvan suojaosa poistettiin 1.4. Suojaosan poiston on tämän jälkeen kuultu vaikuttavan osan sopimuspalokuntalaisten osallistumiseen toimintaan negatiivisesti. Suojaosan poistaminen ei vaikuta pelkästään sopimuspalokuntalaisen saamaan rahalliseen korvaukseen, vaan pahimmillaan saattaa viivästyttää työttömän tai lomautetun sopimuspalokuntalaisen työttömyysetuuden maksatusta. On ymmärrettävää, että yksittäinen sopimuspalokuntalainen ei ole valmis uhraamaan omaa ja perheensä toimeentuloa pelkästään osallistuakseen yhteiskunnan välttämättömien toimintojen ylläpitoon. Yhteiskunnalla on velvollisuus pitää huolta myös sopimuspalokuntalaistensa hyvinvoinnista ja osallistumismahdollisuuksista toimintaan. Maahan on selkeästi tarve säätää lainsäädäntö, joka ottaa huomioon sopimuspalokuntatoimintaan liittyvät erityispiirteet.

**Vaasa-Lappeenranta-linja on suuntaa antava havainnollistus, jossa linjan pohjoispuolella suurempi osa sopimuspalokuntalaisista on työsuhteessa ja saa toiminnasta palkkatuloa, kun taas linjan alapuolella suurempi osa sopimuspalokuntalaisista ei saa henkilökohtaista palkkatuloa toiminnasta.*

STT:n tiedote 1.3.2024 kirjallisesta kysymyksestä

<https://www.sttinfo.fi/tiedote/70112430/sdpn-kansanedustaja-paula-werningin-kirjallinen-kysymys-sopimuspalokuntalaisten-tyottomyysturvan-suojaosan-poistosta?publisherId=66784162&lang=fi>

SSPL:n aiempi uutinen ja taustoitus aiheesta

<https://sspl.fi/tyottomyysturvan-suojaosa/>

Kirjallinen kysymys sopimuspalokuntalaisten työttömyysturvan suojaosan poistosta

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/KK_65+2024.aspx

Uudistunut vanhempainvapaa ja sopimuspalokuntatointa

Vanhempainrahan (entinen isyys/äitiysraha tai vastaava) on muuttunut 4.9.2022 jälkeen syntyvien lasten vanhempien osalta. Vanhempainrahakausi on pidentynyt merkittävästi, samoin vanhemmille on erikseen korvamerkattu enemmän vapaita.

Tällä hetkellä raskausrahaa voi saada synnyttävä vanhempi 40 arkipäivää (arkipäivä on jatkossa maanantai – lauantai pl. arkipyhät) + 160 arkipäivää vanhempainrahaa, josta 63 päivää voidaan siirtää toiselle vanhemmalle. Toinen vanhempi voi saada 160 arkipäivää vanhempainrahaa, joista 63 voidaan siirtää toiselle vanhemmalle)

Vanhempainrahaa voidaan arkipäiviltä maksaa myös hakemuksen perusteella osittaisena. Uuden käytännön mukaan vanhempainrahakausia voi pilkkoa haluamansa mukaan, miten vain työnantajalle sopii niin paljon kuin haluaa.

Vanhempainraha on käytettävä kuitenkin ennen kuin lapsi täyttää kaksi vuotta. Osittaista vanhempainrahaa voidaan maksaa niiltä työpäiviltä, joissa työaika ei ole ylittänyt viittä tuntia.

Osittainen vanhempainrahapäivä kuluttaa 0,5 vanhempainrahapäivää. Eli henkilön ollessa osittaisella vanhempainrahalla esimerkiksi neljä päivää, kuluu hänen vanhempainrahapäiväpotistaan kaksi päivää. Osittaisena maksettavan vanhempainrahan määrä on puolet täydestä vanhempainrahasta. Varallaolo / päivystys luetaan työajaksi vanhempainpäivärahaa laskettaessa.

Sopimuspalokuntalainen voi siis osallistua harjoitus ja hälytystoimintaan saaden siitä palkkaa ollessaan vanhempainrahalla, mutta osittaisena, mikäli työtuntimäärä jää enintään viiteen tuntiin päivää kohden.

Jos työtuntimäärä ylittää arkipäivänä viisi tuntia, ei vanhempi ole oikeutettu vanhempainrahaan. Vanhempainrahapäivien määrä ei myöskään tällöin kulu, vaan ne jäävät käytettäväksi aiemmin mainituin ehdoin.

Katso lisää:

<https://www.kela.fi/vanhempainvapaalla>

Muistio palokunnille ja hyvinvointialueille palokuntasopimusten hyvistä käytänteistä

SSPL on yhdessä aktiivisten sopimuspalokuntalaisten kanssa loppuvuoden 2023 ja alkuvuoden 2024 aikana kerääntynyt yhteen ja pohtinut niitä tärkeitä asioita, joita hyvässä palokuntasopimuksessa (sammutus sopimus tai vastaava) tulisi huomioida. Laadimme huomioistamme muistion ja lähetimme sen jäsenpalokunnillemme ja hyvinvointialueille tiedoksi.

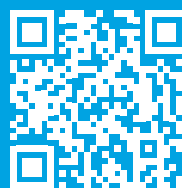
Muistion laadintatyön yhteydessä on käyty läpi useiden pelastustoimialueiden palokuntasopimuksia ja alueiden käytäntöjä. Näistä alueellisista sopimuksista on poimittu parhaita käytänteitä, sekä käyty läpi suurimpia haasteita. Emme varsinaisesti ota kantaa palokunnille maksettavaan korvaustasoon, paitsi että sen on oltava sellainen, että sopimuspalokunnalla on taloudelliset resurssit hoitaa toimintansa hyvin ilman jatkuvaa omatoimista varainhankintaa.

Työn aikana kävi selkeästi ilmi myös se tosiasia, että liian moni sopimuspalokuntia ja sopimuspalokuntalaisia koskettava asia on lakien ja asetusten silmissä vähintäänkin epäselvä. Palokuntasopimukset ovat myös kuitenkin se paikka, jossa osa näistä epäselvyyksistä voidaan kuitenkin taklata ja asioiden hoito ja niihin liittyvät vastuut, sekä resurssit selkeästi osoittaa.

Toivomme palokuntien ja hyvinvointialueiden hyödyntävän tekemäämme työtä ja poimivan oman toimintansa kannalta olennaisia huomioita muistiostamme käyttöön.

Muistio palokunnille

<https://sspl.fi/sopimukset/>

Palokuntatapaamisia 2024

Alahärmän PA
Alajärven VPK
Alavieskan VPK
Anjalan VPK
Enontekiön VPK
Gumbo FBK
Haapaveden VPK
Halikon VPK
Helsingin VPK
Imatran VPK
Itä-Ikaalisten VPK
Jakobstads FBK
Jämsänkosken VPK
Kainuun prikaatin sotilaspalokunta
Kairilan VPK
Kalajoen PA
Kannuksen PA
Karesuvannon PA
Karungin VPK
Kauhajoen VPK
Kauhajärven VPK
Kauhavan PA
Kauttuan tehtaiden VPK
Kemin VPK
Keminmaan VPK
Kesälahden sopimuspalokunta
Kiimingin PA
Kilpisjärven PA

Kiuruveden PA
Kokkolan VPK
Kolarin VPK
Kuohun VPK
Kuopion VPK
Kuusjoen VPK
Kälviän VPK
Laihian PA
Lassilan VPK
Lauttasaaren VPK
Luodon VPK
Maarian VPK
Mouhijärven VPK
Muonion VPK
Muurlan VPK
Nokian VPK
Noormarkun VPK
Nurmon VPK
Oulaisten VPK
Oulun VPK
Parkanon VPK
Pellon VPK
Perhon VPK
Pertunmaan VPK
Porin VPK
Portaan VPK
Pudasjärven VPK
Punkalaitumen VPK

Pyhäjoen PA
Pyhännän VPK
Pyhäsalmen VPK
Ranuan VPK
Raution VPK
Sibbo Skärgårds FBK
Sievin PA
Tammelan VPK
Terrafamen teollisuuspalokunta
Tervolan VPK
Teuron-Kuuslammin VPK
Teuvan PA
Toholammen VPK
Tornion VPK
Töysän VPK
Vaajakosken VPK
Vaasan VPK
Vahdon VPK
Valtimon VPK
Vetelin PA
Vieremän PA
Viljakkalan VPK
Vuosaaren VPK
Vähäkyrön PA
Ylihärmän PA
Ylitornion VPK
Ylläksen VPK

Luottamus

SANOTAAN, että kun luottamus häviää, ei jäljelle jää mitään. Miten mahtaa olla tilanne pelastustoimessa, vakinaisessa väessä tai sopimussektorilla? Poikkeako tilanne kentän ja Kirkkokadun komeiden tammipöytien äärellä toisistaan?

MUISTELEN JO nuoriso-osastossa toimiessani kerrotun, että palokunnassa luottamus on ensiarvoisen tärkeää. Sammutuspariin pitää pystyä luottamaan, jotta jos jotain sattuu, niin kaveri tuodaan pois. Oliko se sitä talvisodan henkeä, kaveria ei jätetä? Mielestäni kuitenkin kaikessa koruttomuudessaan kaunista ja tärkeää, inhimillisesti. Niin kai se paloauton ovesa komeilevassa tarrassa lukee, paitsi tietysti Turussa, jossa moni muukin asia on ainakin eri lailla, vaikka onkin samalla lailla.

MUTTA SIIHEN LUOTTAMUKSEEN, onko pelastusalalla koskaan luotettu? Epäluottamus lienee lähempänä jokaista toimijaa alalla, kuin se luottamus. Tulipalot ovat toki aina sammuneet, mutta muutoin epäluottamus näyttäytyy päällimmäisenä kaikessa. On kyse sitten päällystön ja miehistön väleistä, tai sitten sopimuspalokuntalaisten keskinäisistä väännöistä, niin toiseen osapuoleen ei luoteta, tai parhaimmassakin tapauksessa ainakin epäillä, että kaveri ei ole kuitenkaan luottamuksen arvoinen. Meillä lienee jokaisessa palokunnassa tarinoita luottamuksen pettämisestä, milloin se on murentunut poliittisiin päättäjiin, milloin virkamiehiin ja milloin joku omista on purrut.

MIKÄ LUOTTAMUKSEN ON ALALLA RAPAUTTANUT, sillä uskon siihen, että jokainen meistä syntyessään luottaa vilpittömästi elämään ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin? Meistä jokaisella on velvollisuus vaalia sitä luottamusta, parhaitenhan se onnistuu omilla toimilla, eikä tarvitse edes mitään ylikuonnollisia kykyjä, riittää että on luottamuksen arvoinen. Olisiko nyt aika havahtua, niin Kirkkokadulla, siellä pitkien ja leveiden tammipöytien, kuin myös hyvinvointialueiden lyhyiden ja kapeiden pöytien äärellä.

UNOHTAA EI SOVI paloasemien ja pelastuskeskuksien kahvipöytiäkään, eikä myöskään Pelastusopistonkaan Kuopiolaista universumia. Yhteiskuntamme on antanut harteillemme kannettavaksi melkoisen vastuun. Sitä vastuuta me emme tulevaisuudessa pysty kantamaan ilman keskinäistä luottamusta alamme toimijoiden kesken. Olisiko viimein aika ymmärtää, että kollegamme ja muut alamme toimijat ponnistelevat sen saman tavoitteen eteen. Jokainen omalta pieneltä osaltaan. Olisiko aika havaista, että kaverin ajatus tai menestys ei ole itseltä pois vaan siitä voi ammentaa iloa ja intoa omaankin elämään. Olisiko nyt aika ymmärtää, että yhdessä me tämän teemme, yksin emme saa aikaan sitä toivottua vaikuttavuutta. Yhdessähän me paistattemme siellä luotettavimpien toimijoiden listauksissa kärkijoilla, ihan kaikki.

MINÄ USKON IHMISEN HYVÄÄN, uskon ja luotan, että meistä jokaisesta kuoriutuu niin halutessaan ihminen, joka näkee ympärillään samaan pyrkiviä ihmisiä. Me voimme keskustella ja kuunnella vaikka pöytälaatikossa onkin suojaustaso 4 leimasimia. Ei, se ei sitä estä, parempi tulevaisuus on meistä itsestämme, sinusta ja minusta kiinni.

Palokuntanuorisoleirit ovat osa pelastustoimea

Kesä on palokuntanuorisoleirien aikaa. Eripuolilla maata on järjestetty erilaisia ja erikokoisia palokuntanuorten leirejä alueellisten pelastusliittojen toimesta. Seuraava valtakunnallinen leiri järjestetään Varsinais-Suomessa 2026.

Seuraavaksi nostan esiin joitain hajanaisia ajatuksia, joita leirillä vierailu nosti esiin. Koska itse osallistun palokuntanuorisotyöhön lähinnä satunnaisena kouluttajana viikkoharjoituksissa, tarkastelen myös nuorisotoimintaa nyt puhtaasti pelastustoimen ja pelastustoiminnan ydintehtävien näkökulmasta.

Leirit, kuten koko pelastustoimikin ovat alueellisesti erilaisia ja eri kokoisia. Toisaalla leireillään noin sadan hengen voimin, toisaalla aletaan lähestyä tuhatta. Ei palokuntanuorisoleirien kokoa silti kannata ehkä lähteä vielä partioleireihin vertaamaan: Jäämme siinä vertailussa melko lailla jalkoihin vielä jopa valtakunnallisen leirin osalta. Tämä on hyvä muistaa kaikessa muussakin. Meille itsellemme iso ja merkittävä pelastustoimi on muun yhteiskunnan suunnasta katsottuna melkoisen marginaalissa oleva toimija.

Palokuntanuorisoleirit ovat kuitenkin jotain erityistä. Vaikka aina ei mielletä, ovat ne muotoutuneet merkittäväksi osaksi myös pelastustoimintaa. Leirit ovat hieman alueesta riippuen enemmän tai vähemmän koulutuspainotteisia. Useammalla alueella kuitenkin toteutetaan myös pelastustoiminnan peruskurssi 16–17-vuotiaille sopimuspalokuntalaisille. Leirien aikana myös aikuiset, pelastustoimintaan osallistuvat sopimuspalokuntalaiset pääsevät tapaamaan toisiaan ja vaihtamaan ajatuksia sekä myös itse mahdollisesti oppimaan.

Leirikurssina toteutettava pelastustoiminnan peruskurssi on jotain erityistä. Viikon (ja vähän ennakkopäivienkin) tiivis ryöstys normaalisti parinkin kuukauden mittaiseksi venyvälle opintosuoritteelle on hieno kokemus.

Leirikursseilla on mahdollisuus kouluttaa niitä sopimuspalokuntien nuorimpia tulokkaita toisten saman ikäisten kanssa. Koulutuksen organisointi ja puitteet ovat monesti myös erilaiset kuin normaaleilla kursseilla. Leireillä toteutettavat peruskurssit ennen kaikkea sitouttavat nuoria sopimuspalokuntatoimin-

taan ja antavat mahdollisuuden verkostoitua ja kokea ainutlaatuisia tunnelmia.

Ei pidä myöskään väheksyä kouluttajien sitoutumista ja panostusta, esimerkiksi Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton alueella leirin peruskurssi, kuten kaikki muukin palokuntanuoritoimintaan liittyvä, tehdään rakkaudesta lajiin talkootyönä.

Palokuntanuorisotyö siis edellä mainituissa tapauksissa tuottaa hyvinvointialueille suoraa taloudellista säästöä koulutuksen osalta. Tässä kohtaa ei ole vielä edes huomioitu leirien muille nuorille tarjoamaa koulutusta ja yhdessäolon arvoa. Leiriolosuhteet tuovat palokuntanuorten ryhmädynamiikasta uusia elementtejä esiin, niissä myös testataan yksittäisen nuoren kykyä asettua ohjattuun järjestykseen useammaksi päiväksi, ehkä ensimmäistä kertaa nuoren elämässä.

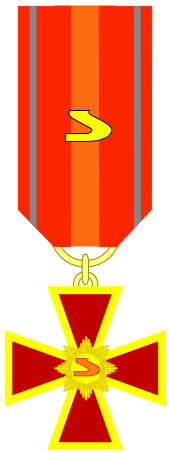
Leiri on siis myös osa nuoren kasvua, ja toisaalta paikka ja tilaisuus tarkastella, onko kurinalainen ja laajoja yhteistyötaitoja vaativa sopimuspalokuntatoiminta se oma juttu.

Pelastustoimen kannalta on tärkeää pitää kiinni juuri aikuistuvasta ikäluokasta ja tarjota näille mahdollisimman mielekästä tekemistä ja yhteen kuulumisen tunnetta. Nuoren sopimuspalokuntalaisen ”aikuistumisen” yksi merkittävä virstanpylväs on juuri pelastustoiminnan peruskurssi, oli se sitten leirikurssina tai tavallisena koulutuksena suoritettu. Koulutusjärjestelmässä tämä tulee jatkossakin mahdollistaa ja pyrkiä poistamaan esteet ja hidasteet nuorten sopimuspalokuntalaisten kouluttamiselle.

*-Aleksi Peurala
Kirjoittaja on SSPL:n järjestöpäällikkö, joka on suorittanut oman sammutustyönkurssinsa palokuntaleirillä ja kouluttanut yhden sammutustyönkurssin palokuntaleirillä. Muuten kirjoittajan oma leirikokemus jää enää yhteen peruskurssi III:n kouluttamiseen.*

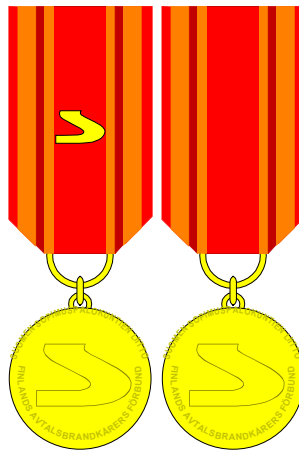
SSPL:n jakamat tunnustukset 2024

Kunniajäseneksi SSPL:n jäsenistön kokous voi kutsua ansioituneen henkilön, SSPL:n hallituksen esityksen perusteella. SSPL:n hallitus myöntää ansioristit ja ansiomitalit vahvistetun ansiomerkkiohjeen mukaisesti, pääsääntöisesti hakemuksessa esitettyjen ansioiden perusteella.

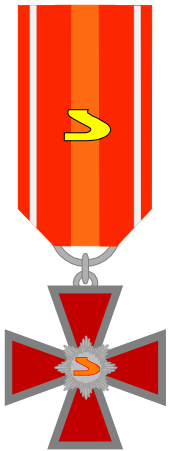
Erikoisansioristi

Arto Pirttilahti (soljen kera)

Kultainen ansiomitali

Mikko Hakkarainen
Pertti Leppänen (soljen kera)
Vesa Monto

Ansioristi

Heikki Honkanen (soljen kera)

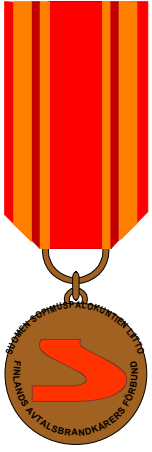
Hopeinen ansiomitali

Olli Suomela (soljen kera)
Jorma Varonen
Paula Werning (soljen kera)

Hälytysmerkki huomioi aktiiviset sopimuspalokuntalaiset

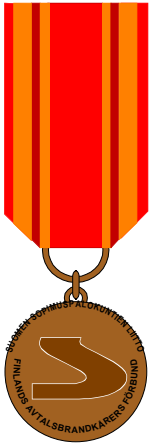
Hälytysmerkin idea on mahdollistaa palokunnille myös niiden tärkeiden sopimuspalokuntalaisten huomiointi, jotka osallistuvat aktiivisesti hälytystoimintaan, mutta eivät esimerkiksi palokunnan toimintarakenteen vuoksi kerrytä itselleen harrastustun-
teja. Hälytysmerkin myöntämisperuste on henkilön

osallistuminen sopimuspalokunnan hälytystehtäville sopimuspalokuntalaisena. Laskennassa kaikki sopimuspalokunnan hälytystehtävät ovat saman arvoisia (pelastustoimen tehtävät, ensivastetehtävät, asema-
valmiudet...). Merkin kohdalla ei myöskään erotella tehtävien sisältöjä taikka niillä tehtyjä suoritteita.

1 Luokan pronssinen ansiomitali

Niilo Haataja	Heikki Ronkainen
Jyrki Kataja-Aho	Pekka Siipola
Jyrki Kivistö	Meri-Tuuli Äijälä
Marko Kopalainen	
Jukka Lehtinen	
Hannu Mäkelä	
Janne Ollikainen	

Pronssinen ansiomitali

Heikki Aalto	Juuso Keränen	Esa Salenius
Jarmo Aalto	Juha-Matti Kirkonpelto	Kari Matti Salin
Kaarina Aalto	Aleksi Kopalainen	Riku Salo
Anna-Liisa Anttila	Sami Korppi	Petri Savela
Sonja Autio	Kaarlo Koskela	Juho Silvennoinen
Taoufik Cherif	Juha Koskinen	Anne Stenij
Kalle Haapiainen	Markku Kunnas	Tommi Sunila
Eero Haavisto	Katja Laihonon	Maija Suomus
Mika Henttonen	Markku Mantere	Ville Tiuttu
Marko Hirvonen	Vesa Mäenpää	Sari Tuuri-Salonen
Jorma Huhta	Ari Nikkanen	Teemu Valkeamäki
Timo Isola	Jami Pakula	Jonna Valo
Juha Jokela	Sirpa Perkola	Eero Vilenius
Mika Jylhänlehto	Hanna Rannanmäki	Reijo Vilenius
Jukka Kandell	Jarkko Rantanen	Vesa Virtanen
Matti Karhu	Ari Rätty	Rauli Åhs
Toni Karppinen	Kalle Saarikangas	

Merkki tulee olemassa olevien vuosi- ja harrastustuntimerkkien rinnalle. Merkki on tarkoitettu kannettavaksi palokuntapuvussa (tai tummassa juhlapuvussa tilaisuuden mukaan).

Sopimuspalokuntien päällikkökurssi

Kurssi 54

Jari	Aaltonen	Rautilan VPK
Joonas	Dunderfelt	Nousiaisten Vpk
Peter	Fallström	Gumbo FBK
Anssi	Halonen	Mikkelin Esikaupungin VPK
Mikko	Helin	Pakinkylän VPK
Antti	Kaipainen	Vaaralan VPK
Marko	Kaistamo	Kiiikoisten VPK
Teemu	Koivuniemi	Kiiikoisten VPK
Petri	Kokki	Myllykosken palokunta
Tero	Luoma-aho	Pelkosenniemen VPK
Ari	Pasti	Länsi-Vesilahden VPK ry
Petri	Putkinen	Parikkalan VPK
Topi	Pynnönen	Vaajakosken VPK
Markku	Salminen	Illon VPK
Jonne	Siivikko	Ivalon VPK
Juha	Turkulainen	Rautpohjan VPK
Tommi	Uotila	Korkeakosken VPK
Jesse	Venho	Kuusjoen VPK
Ville	Vihinen	Mäntän VPK
Roland	Westerlund	Pargas FBK

KURSSI 54
Liiton stipendi
myönnettiin
Tero
Luoma-aholle.

KURSSI 55
Liiton stipendi
myönnettiin
Hannu
Ruokonen.

Kurssi 55

Tapio	Degerman	Ryttylän VPK
Timo	Kanervo	Kiikalan VPK
Kimmo	Keränen	Kuopion VPK
Antto	Koivunen	Pihlavan VPK
Riku	Mikkola	Lempäälän VPK
Hannus	Mäkelä	Savion VPK
Hannu	Ruokonen	Honkilahden VPK
Jussi	Ruuti	Uudenkoiviston VPK ry
Jyrki	Saarinen	Pusulan VPK
Mick	Stjernberg	Vuosaaren VPK
Niko	Vanne	Nummen VPK

Palosuojelurahastolle Sopimuspalokunta-tunnustus

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto on myöntänyt Sopimuspalokunta-tunnustuksen Palosuojelurahastolle huomionosoituksena tärkeästä sopimuspalokuntia tukevasta työstä. Huomionosoituksen myöntäminen Palosuojelurahastolle on tarkoitettu kiitokseksi tärkeästä työstä, mutta myös nostamaan esiin Palosuojelurahaston välttämättömän merkityksen suomalaisen pelastustoimen ja etenkin sopimuspalokuntien kehityksen rahoittajana ja mahdollistajana. Tunnustus-palkinto luovutettiin Palosuojelurahastolle rahaston hallituksen kokouksen yhteydessä Sisäministeriössä loppukeväästä 2024.

– Sopimuspalokuntatunnustuksen myöntämiselle ei ole olemassa mitään kiveen hakattuja kriteereitä, eikä sen myöntämisen säännöllisyydestä ole mitään vakiintunutta käytäntöä. Haluamme nostaa sopimuspalokuntien kannalta merkittäviä tekijöitä näkyviin juuri silloin, kun sille on aihetta, kuten nytkin, toteaa toiminnanjohtaja **Ari Maskonen** Suomen Sopimuspalokuntien Liitosta.

Palosuojelurahasto on yli 80-vuotisen historiansa aikana ollut mahdollistamassa sisäistä turvallisuutta kehittäviä ja sen kannalta osin välttämättömiäkin investointeja koko Suomessa. Kunnat ja myöhemmin pelastuslaitokset ovat rakentaneet sopimuspalokunnille paloasemia rahaston avustuksella kuin myös hankkineet ajoneuvoja ja varusteita pelastustoimintaan.

Pelastusalan tutkimus- ja kehittämishankkeita, kuten myös sopimushenkilöstön koulutusta on vuosien ajan kehitetty Palosuojelurahaston rahoittamana. Viimevuosien sopimuspalokuntien kannalta merkityksellisimmät Palosuojelurahaston avustukset ovat olleet kiinteistö- ja ajoneuvohankkeiden ohella sopimuspalokuntien pienavustukset. Pienvastuksilla on mahdollistettu monen sopimuspalokunnan päivittäisen perustoiminnan kehittäminen ja turvaaminen, sekä erityisesti myös palokuntanuorisotoiminnan välttämättömät hankinnat.

– Annamme arvoa tunnustukselle ja pidämme tärkeänä hyvän yhteistyön jatkumista, kertoo Palosuojelurahaston puheenjohtaja **Päivi Nerg**.

Suomen Sopimuspalokuntien Liiton hallituksen jäsen Silvio Hjelt ja järjestöpäällikkö Aleksi Peurala nostivat esille sopimuspalokuntien nuoriso-osastojen tulevaisuuden haasteet ja kouluttajatarpeen. Palosuojelurahasto tukee sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuutta ja toimintaedellytyksiä valtakunnallisesti ja jakaa vuosittain avustuksia tulipalojen ehkäisyä ja pelastustoimintaa edistäviin hankkeisiin sekä toimintaan noin 13 M€, josta tutkimus- ja kehittämistoimintaan noin 4,5 M€.

– Toivomme hyviä tutkimus- ja kehittämishankehakuja, jotka voivat koskea myös sopimuspalokuntatoimintaa, mainitsee Palosuojelurahaston pääsihteeri **Johanna Herrala**.

Kauttuan Tehtaiden VPK on vuoden 2024 sopimuspalokunta

Kauttuan Tehtaiden VPK on valittu vuoden 2024 sopimuspalokunnaksi tunnustuksena sen panoksesta pelastustoimessa ja paikallisessa turvallisuustyössä. Palokunta on toimintansa aikana onnistunut uudistumaan ja kehittämään toimintaansa, mikä on tehnyt siitä esimerkillisen toimijan pelastusalan kentällä.

Palokunta on viime vuosina osallistuttanut jäseniään toimintaan jakamalla vastuuta palokuntalaisille ja perustamalla eri osa-alueista vastaavia ryhmiä, kuten koulutus-, kalusto- ja some-ryhmät, joihin jäsenet voivat osallistua oman kiinnostuksensa mukaan. Toimintatapa on lisännyt yhteisöllisyyttä ja mahdollistanut jokaiselle jäsenelle aktiivisen roolin palokunnassa.

Palokunnassa toimivat aktiiviset nuoriso-, nais-, hälytys-, vesipelustus- ja veteraaniosastot. Ensivastetoimintaan palokunta osallistuu Euran VPK:n kanssa yhteisen ensivasteosaston kautta. Viikkoharjoitusten lisäksi palokunta järjestää laajempia koulutuspäiviä esimerkiksi ryhmänjohtajien osaamisen varmistamiseksi.

Palokunta tarjoaa myös monipuolisia liikuntamahdollisuuksia jäsenilleen, mukaan lukien uinti, spinning ja kuntosalit. Palokunnan aktiivinen toiminta ei rajoitu

vain hälytystehtäviin; se on myös merkittävä pelastusalan kouluttaja ja sysäys pelastusalan urapolulle monille jäsenilleen. Palokunnasta onkin saatu koulutettua ammattilaisia, joista osa työskentelee pelastuslaitoksella, teollisuuden palokunnissa ja turvallisuustehtävissä.

Kauttuan Tehtaiden VPK on perustettu vuonna 1906, ja sen juuret ovat syvällä Kauttuan teollisessa historiassa. Vaikka palokunta on kehittynyt ja toiminta on alusta alkaen suuntautunut myös tehtaiden ulkopuolelle, se on säilyttänyt vahvan yhteyden paikalliseen teollisuuteen ja yhteisöön. Vuosikymmenten aikana palokunta on kasvanut noin 100 jäsenen vahvuiseksi yhdistykseksi, joka tarjoaa hälytysvalmiuden keskimäärin viidessä minuutissa ja vastaa noin 130 hälytyksestä vuosittain.

Kauttuan Tehtaiden VPK:n valinta vuoden sopimuspalokunnaksi on tunnustus sen pitkäjänteiselle ja monipuoliselle työlle yhteisön turvallisuuden hyväksi. Palokunnan panostus koulutukseen, kalustoon ja yhteistoimintaan muiden palokuntayhdistysten ja alueen yritysten kanssa on malliesimerkki siitä, miten sopimuspalokunta voi menestyä ja vaikuttaa laajasti turvallisuuden kehittämiseen.

Vuoden sopimuspalokunnan valitsee vuosittain Suomen Sopimuspalokuntien Liitto (SSPL) tunnustuksena sopimuspalokuntien arvokkaasta työstä paikallisen turvallisuuden ja yhteisöllisyyden hyväksi. Valinta perustuu muun muassa palokunnan aktiivisuuteen, innovatiivisuuteen ja esimerkilliseen toimintaan pelastusalan kehittämiseksi.

Sopimuspalokunnat ovat keskeinen osa Suomen pelastustoimintaa. Ne tuottavat merkittävän osan pelastustoimen palveluista erityisesti haja-asutusalueilla, joissa ne tarjoavat nopeaa ja paikallisesti saatavilla olevaa apua hälytystehtävissä. Sopimuspalokunnat yleensä koostuvat vapaaehtoisista ja osa-aikaisista palokuntalaisista, joiden sitoutuminen ja kouluttautuminen ovat ensiarvoisen tärkeitä paikallisen päivittäisturvallisuuden ylläpitämiseksi.

Aiemmin vuoden sopimuspalokunnaksi on valittu muun muassa Hämeenlinnan VPK (2021), Valkeakosken VPK (2022), ja Taivalkosken VPK (2023). Näiden valintojen yhteinen nimittäjä on niiden kyky sopeutua ja uudistua muuttuvissa olosuhteissa, sekä sitoutuminen jatkuvaan kehitystyöhön palokuntatoiminnan ja koulutuksen parissa. Sopimuspalokuntatoiminnan merkitys korostuu erityisesti yhteisöllisyyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Ne eivät ainoastaan vastaa hälytystehtäviin, vaan toimivat aktiivisina yhteisön jäseninä, tarjoten koulutusta, ennaltaehkäisevää turvallisuustyötä ja monipuolista toimintaa kaiken ikäisille. Kauttua Tehtaiden VPK on tästä erinomainen esimerkki – se ei vain turvaa paikallista arkea, vaan rakentaa myös vahvaa yhteisöllistä sidettä jäsentensä ja alueen asukkaiden välille.

Kunniamaininnan ovat aiemmin saaneet

2003 Heinäveden VPK
2004 Konginkankaan VPK ja Äänekosken VPK
2005 Sodankylän VPK
2006 Nurmon VPK
2007 Hitis FBK (Hiittisten VPK)
2008 Harjunalustan VPK
2009 Taivassalon VPK
2010 Anjalan VPK
2011 Kauhavan palokunta
2012 Tirilän VPK
2013 Punkaharjun VPK
2014 Porin VPK
2015 Pyhäsalmen VPK
2016 Kustavin VPK
2017 Virojoen VPK
2018 Lappajärven palokunta
2019 Piikkiön VPK
2020 Hämeenlinnan VPK
2021 Wessö FBK
2022 Valkeakosken VPK
2023 Taivalkosken VPK

Yhteistyömme Suomen Sopimuspalokuntien liiton kanssa:

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittäminen pelastusalalla

Pelastusalan naiset ry tuntee yhdistyksenä tyytyväisyyttä ja ylpeyttä yhteistyöstään Suomen Sopimuspalokuntien Liiton kanssa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi pelastusalalla. Näemme molempien toiminnassa yhtenä yhteisenä tavoitteena lisätä naisten osuutta ja näkyvyyttä sopimuspalokuntatoiminnassa, sillä monimuotoisuus rikastuttaa koko alaa ja on yksi avain sopimuspalokuntatoiminnan edistämiseksi.

Yhtenä esimerkkinä yhteistyöstä mainittakoon alkuvuodesta 2024 Pelastusalan naiset ry:n ja SSPL:n yhdessä toteuttama ”Pinkki paita” -kampanja, jossa lahjoitettiin 5 € / paita Roosa nauha -keräykseen. Yhteisellä kampanjalla Syöpäsäätiön Roosa nauha -keräykseen saatiin 1015 € lahjoitus.

Vaikka naisten määrä sopimuspalokuntatoiminnassa on kasvussa, on edelleen tarpeen kehittää käytäntöjä, jotka tukevat naisten osallistumista ja urakehitystä sopimuspalokunnissa. Yhteistyömme Suomen Sopimuspalokuntien Liiton kanssa tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden jakaa asiantuntemusta ja kokemuksia, sekä kehittää koulutusta ja verkostoitumismahdollisuuksia, jotka erityisesti tukevat naisia pelastusalalla.

Tulevaisuudessa haluamme syventää yhteistyötämme, jotta voimme yhdessä luoda entistä avoimempia ja kaikki huomioonottavia toimintamalleja. Tavoitteenamme on, että jokainen pelastusalalla toimiva, sukupuolesta riippumatta, saa mahdollisuuden osallistua, kehittyä ja tulla kuulluksi. Yhteistyömme Suomen Sopimuspalokuntien liiton kanssa on keskiössä, kun rakennamme tulevaisuuden pelastusalaa, jossa tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat ensisijaisia arvoja.

Yhdessä voimme vahvistaa sopimuspalokuntatoiminnan monimuotoisuutta ja luoda ympäristön, jossa jokainen on tervetullut ja arvostettu.

Pelastusalan naiset ry

SSPL

SUOMEN SOPIMUSPALOKUNTIEN LIITTO RY

SSPL KOMMENTTI

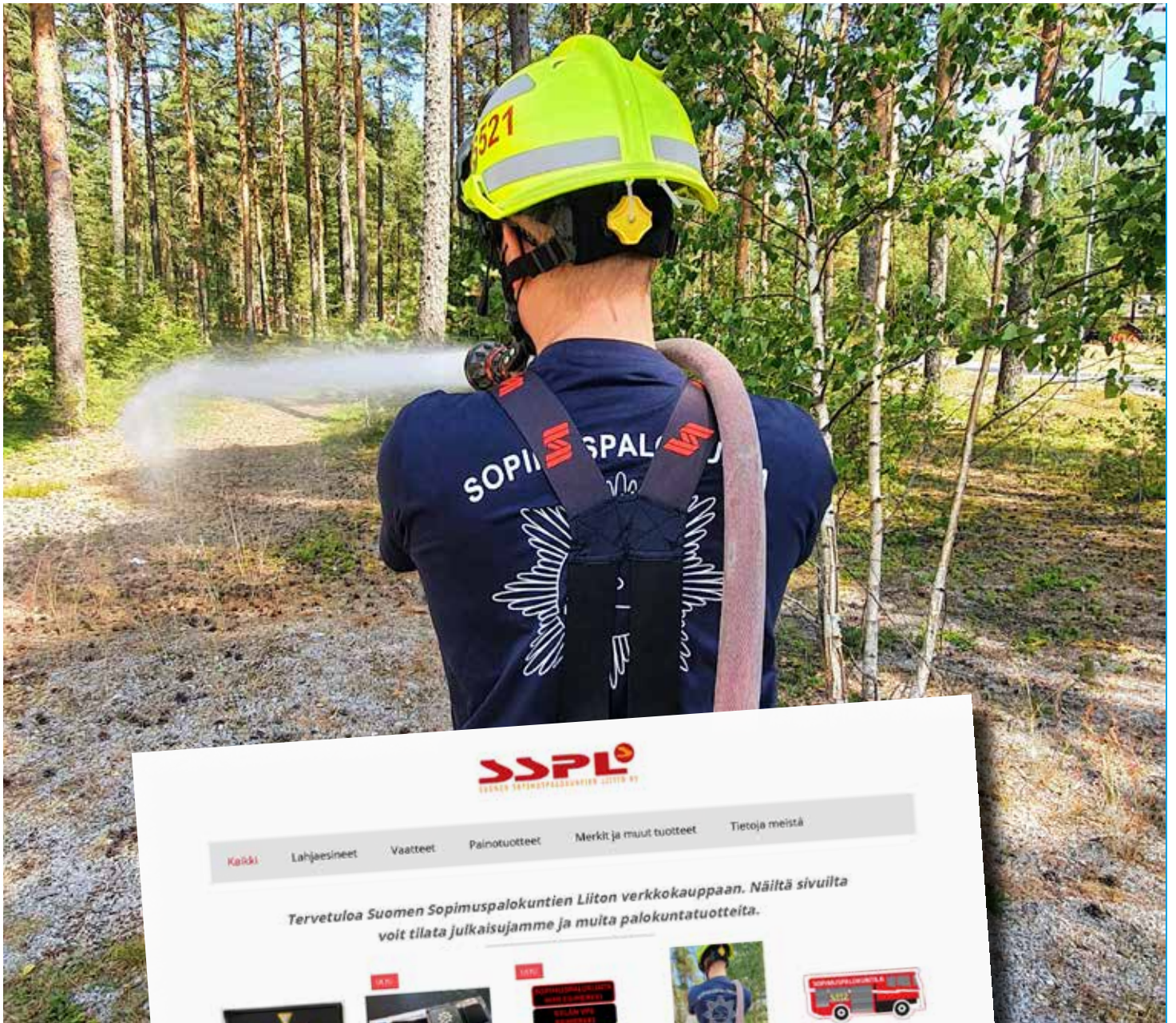
SSPL näkee tärkeänä moninaisen tasa-arvotyön sopimuspalokuntatoiminnassa ja koko pelastusalalla. Meillä ei ole varaa kategorisesti lähteä erittelemään ihmisiä esimerkiksi sukupuolen mukaan. Pelastusala on haasteellinen lähestymisalue minkä tahansa vähemmistön tai alalla olevan enemmistön näkökulmasta. Meillä on paljon vielä edessämme työtä, jotta koko pelastustoimi ja pelastusala olisi kaikilla mahdollisilla mittareilla tasapuolinen ja tasa-arvoinen, niin kansalaisen, kuin myös pelastusalan toimijoiden näkökulmasta. Tasa-arvo, ei ole pelkästään sukupuoliasia, vaikka se on meillä ehdottomasti yksi parannettavista osa-alueista.

Lisää aiheesta:

Pelastusalan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toimintaohjelma: Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen pelastustoimi

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163613>

SSPL
SUOMEN SOPIMUSPALOKUNTIEN LIITTO KY

Kaikki Lahjesineet Vaatteet Painotuotteet Merkit ja muut tuotteet Tietoja meistä

Tervetuloa Suomen Sopimuspalokuntien Liiton verkkokauppaan. Näiltä sivuilta voit tilata julkaisujamme ja muita palokuntatuotteita.

				
Asematunnus	Sopimuspalokuntavyö	Nimikyltti tarralla	Sopimuspalokunta T-paita	Paloautoheijastin
				
15,00 €	35,00 €	alkaen 25,00 € / 2 kpl	18,00 €	0,50 €
Näytä vaihtoehdot		Näytä vaihtoehdot	Näytä vaihtoehdot	

**Sopimuspalokuntalaisen
verkkokauppa
www.kauppa.sspl.fi**

Hallitus 2024-2025

19

Paula Werning
Puheenjohtaja

H

Juha Luukko
1. varapuheenjohtaja
juho.luukko@sspl.fi

1

Markku Kallio
2. varapuheenjohtaja
markku.kallio@sspl.fi

13

Aki Ukkonen
Sihteeri
aki.ukkonen@gmail.com

15

17

Silvio Hjelt
Hallituksen jäsen
pio@iki.fi

6

Ermo Inkeroinen
Hallituksen jäsen
ermo.inkeroinen@gmail.com

14

Hanna Pihanperä
Hallituksen jäsen
hanna.pihanpera@icloud.com

10

Esa Järvenpää
Hallituksen jäsen
esa.jarvenpaa@pirha.fi

19

Tuomas Lemminkäinen
Hallituksen jäsen
tuomas.lemminkainen@gmail.com

8

Kari Jääskeläinen
Varajäsen
kari.jaaskelainen@sspl.fi

13

Arto Perttula
Varajäsen
arto.perttula@tuni.fi

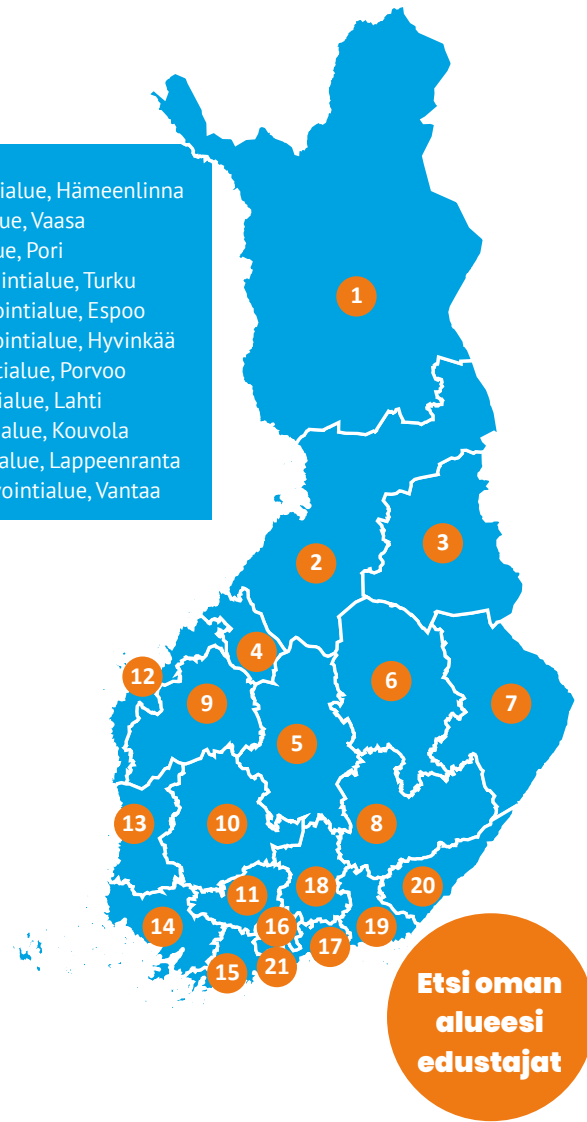

9

Tapani Herrala
Varajäsen
tapani.herrala@seinajoki.fi

1. Lapin hyvinvointialue, Rovaniemi
2. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, Oulu
3. Kainuun hyvinvointialue, Kajaani
4. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue, Kokkola
5. Keski-Suomen hyvinvointialue, Jyväskylä
6. Pohjois-Savon hyvinvointialue, Kuopio
7. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, Joensuu
8. Etelä-Savon hyvinvointialue, Mikkeli
9. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue, Seinäjoki
10. Pirkanmaan hyvinvointialue, Tampere
11. Kanta-Hämeen hyvinvointialue, Hämeenlinna
12. Pohjanmaan hyvinvointialue, Vaasa
13. Satakunnan hyvinvointialue, Pori
14. Varsinais-Suomen hyvinvointialue, Turku
15. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue, Espoo
16. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, Hyvinkää
17. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue, Porvoo
18. Päijät-Hämeen hyvinvointialue, Lahti
19. Kymenlaakson hyvinvointialue, Kouvola
20. Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Lappeenranta
21. Vantaan ja Keravan hyvinvointialue, Vantaa

H=Helsingin kaupunki vastaa sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen järjestämisestä alueellaan. Ahvenanmaalla on oma hallintonsa.

14

Heikki Mäkitalo
Varajäsen
heikki.j.makitalo@gmail.com

2

Ari Isokääntä
Varajäsen
ari.isokaanta@gmail.com

2

Jarmo Halonen
Varajäsen
jarmo.halonen@pp4.inet.fi

9

Jussi Huhtinen
Varajäsen
jussi.huhtinen@epsfp.fi

18

Janne Korhonen
Varajäsen
jannekorhonen@phnet.fi

16

Toiminnanjohtaja
Ari Maskonen
ari.maskonen@sspl.fi
050 567 5179

- liiton toiminnan ja järjestötyön operatiivinen johtaminen
- yhteiskuntasuhteet
- liiton edustaminen
- hyvinvointialueuudistus
- koulutus
- sopimusasiat
- jäsenpalvelu

Järjestöpäällikkö
Alekski Peurala
alekski.peurala@sspl.fi
040 080 3215

- jäsenpalvelu
- koulutus
- liiton toiminnan kehittäminen
- tiedottaminen
- työhyvinvointi ja työturvallisuus

Pelastajia hinnalla millä hyvänsä?

Suomessa on päätetty lisätä pelastajakoulutusta siten, että normaalin tämänhetkisen koulutustuotantovolyymin päälle lisätään noin 1 000 uutta pelastajaa seuraavan yhdeksän vuoden aikana. Samaan aikaan myös Pelastusopistolle on lisärahoituksen lisäksi annettu säästötavoite. Tämä säästö tullaan tämän hetken tiedon mukaan kohdistamaan alipäällystö-, päällystö- ja sopimushenkilöstön koulutukseen.

Samaan aikaan, kun hyvinvointialueet painivat säästöjen parissa ja jopa irtisanovat pelastajia, on päätetty lisätä pelastajien koulutusta. Koska myös Pelastusopistolle on samaan aikaan osoitettu säästötavoitteita, on nyt säästötoimenpiteitä suunniteltu kohdennettavan myös sopimuspalokuntakoulutukseen. Sopimuspalokuntatoiminnan turvaaminen ja kehittäminen on kirjattu istuvan hallituksen hallitusohjelmaan, joten nyt kaavailtu toimenpide on selkeästi sen vastainen. Hiljattain valmistunut Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön selvitys kertoo, että sopimuspalokuntatoimintaan sijoitettu euro tulee yhteiskunnalle yli kymmenkertaisena takaisin.

Edellisten tietojen valossa on vähintään kyseenalaista, että Pelastusopisto on suunnitellut lopettavansa sopimuspalokuntien päällikkökurssin ainakin vuodeksi 2025. Sopimuspalokuntien päällikkökurssi on laskuttava palvelu, josta 15 hengen kurssivahvuudella kertyy noin 30 000 € tulot kurssia kohden. Varsinainen saatava säästö siis vähintäänkin kyseenalaistuu. Pelastusopiston ei-voittoantuottavien koulutuspalveluiden kate on ilmoitettu olevan keskimäärin 99,2 %, eli reaalisäästö on tuon 0,8 % sopimuspalokunnan päällikkökurssinkin kuluista.

Uusien pelastajien määrä perustuu Pelastusopiston juuri julkaisemaan tutkimukseen ”Pelastajatarve 2024–2032”, tutkimuksessa havainnoitiin muun muassa tarvitsevamme mainitulla aikavälillä arviolta 1 878–2 434 uutta pelastajan henkilötyövuotta. Tarve perustuu pelastajien eläköitymiseen, jatko-opiskeluihin pelastusalalla (alan vaihto ei tutkimuksen mukaan ole pelastusalalla uuden työvoiman tarvetta lisäävä tekijä, kuten se kaikilla muilla aloilla tavan-

omaisesti on) sekä muuttuneeseen valmiusratkaisujen tilanteeseen.

Näistä henkilötyövuosista 929 tarvitaan tutkimuksen mukaan toimintavalmiuden saattamiseksi vaa-ditulle tasolle. Samasta syystä sopimushenkilöstöä ilmoitetaan tarvittavan vain 516 henkilöä. Sopimus-henkilöstöä ei kuitenkaan tarvita lisää yli puolella pelastuslaitoksista, vaan nykyinen henkilöstö niissä riittää ilmeisesti turvaamaan riittävän valmiuden. Vain Satakunta, Kymenlaakso ja Etelä-Savo ilmoittivat, että eivät tarvitse myöskään päätoimisia pelastajia lisää tutkimusjakson aikana. Kymenlaakso oli ainut alue, joka ei tarvitse lisää pelastajia eikä sopimuspelastajia.

Pelastajien lisäykseen liittyvät kustannukset olisivat 71 miljoonaa € (12 miljoonaa € sopimuspalokunnille ja 59 miljoonaa € päätoimisille) sisältäen 929 pelasta-jan henkilötyövuotta, sekä 516 uutta sopimuspalokun-talaista aikavälillä 2024–2032. Tästä 12 miljoonasta eurosta, joka kohdistuu sopimushenkilöstön lisäyk-seen, ilmoittavat pelastuslaitoksista Pohjois-Savo ja Keski-Pohjanmaa tarvitsevänsä yhteensä noin 85 %, samaan aikaan heidän henkilötarpeensa (516 sopi-muspelastajasta) ollen yhteensä noin neljännes. 'Keskenään vielä nämä kaksi pelastuslaitosta aikovat käyttää Pohjois-Savossa yhtä uutta sopimuspelastajaa kohden noin 55 000 € (koska vuosi 2024 on jo aika lailla ohi tutkimusta tehdessä, tarkoittaa luku kahdek-san vuoden periodissa 6 871 € / vuosi) ja Keski-Poh-janmaa noin 129 000 € (16 125 € / vuosi). Vertailuna Varsinais-Suomi ilmoittaa, että 100 sopimuspelastajan lisääminen ei nosta kustannuksia eurollakaan.

Huomion arvoista on, että ilmeisesti tämä nyt ilmoi-tettu pieni määrä sopimushenkilöstöä arvioidaan tarvittavan juuri nykyisen lisäksi totaalimäärään. Ei ole syytä olettaa, että sopimushenkilöstöllä olisi erityisen poikkeava "eläkepoistuma", joten se on tutkimusta kos-kevalla aikavälillä jo noin 4 480 henkeä.

On myös tunnettu tosiasia, että sopimuspalokunta-laiset lähtevät toiminnasta erinäisistä syistä jo ennen varsinaista iästä johtuvaa syytä. Voidaankin arvioida,

että vastaavalla aikavälillä 2024–2032 tarvitaan 5 800 uutta sopimuspelastajaa (eläkepoistuma + tutki-muksen valmiuslisäys + 100 muuten vaan kyllästynyt-tä vuodessa). Tämä tarkoittaisi noin 644 peruskurssin käyntyä sopimuspelastajaa vuosittain, ja vuosi 2024 hieman meni jo, joten sekään ei taida riittää. Lisäksi joillakin pelastustoimen alueilla ei ole vuonna 2024 pidetty yhtään peruskurssia, tai muutakaan Pelastuso-piston koulutusjärjestelmän mukaista sopimushenki-löstön koulutusta.

Mikäli palokuntatoiminnasta jättäytyy vuosittain pois muiden kuin eläköitymis- ja työkyvyttömyyssyyn vuoksi useampi kuin yksi sopimuspelastaja joka seit-semännestä palokunnasta, esimerkiksi yksi jokaisesta, on tarvittava luku 11 300 uutta sopimuspelastajaa vuoteen 2032 mennessä! Tämä tarkoittaa 1 225 uutta pelastustoiminnan peruskurssitettavaa vuosittain. Pa-rempien ja täsmällisempien tietojen puutuessa voim-me turvallisesti olettaa totuuden olevan tuolla välissä. Pelastustoimen ja sopimuspalokuntien kurittamisen ja kurjistamisen on loputtava

Hyvinvointialueille annettava rahoitus on arvioitava uudelleen ja pelastustoimen rahoitusosuus on taatta-va. Toimiva pelastustoimi säästää yhteiskunnan koko-naiskustannuksia. Pelastustoimen tietojohdamisen on perustuttava realistiseen tutkittuun tietoon ja tietoa tutkiessa on kyettävä jo tuoreeltaan arvioimaan sen luotettavuutta ja paikkansapitävyyttä, näin ei tunnu nyt aina olevan.

Tarvitsemme leikkauksien sijaan panostuksia pelas-tustoimeen. Toki tarvitsemme myös asennemuutosta, jotta voimme aidosti oppia sekä tuntea ja tunnustaa tehdyn työn arvon.

Aleksi Peurala

Järjestöpäällikkö

"Sopimuspalokuntatoiminnan erityisasiantuntija"

Ylpeys

ALALLA ON KUHISTU VIIME AIKONA kiristyneistä vaatimuksista. On taitettu peistä siitä, ovatko ne vaatimukset lisääntyneet vai ei. Onko täytettävien lippusten määrä lisääntynyt? Toisen mielestä on ja toinen vänkää kiven kovaa, että ei ole. Totuushan saattaa olla mitä vaan, täyttääkö lippusia nykyään joku toinen kuin ennen – kuka tietää? Jos kuitenkin ohitetaan nuo tilastoinnin kulmakivet, mieleisesti täytetyt tilastot, rauhaan ja luodaan ajatus niihin toiminnallisiin asioihin.

JOKAISTA MEITÄ AJAA TOIMINNAN PARIIN jokin vaikeasti selitettävä asia. Jollakulla se saattaa olla lähimmäisen auttamisen halu, toisella halua haastaa itseään, kolmannella mukava porukka, neljännellä sinivilkkujen luoma jännittävä tunnelma paloauton kiitäessä halki nukkuvan kaupungin. Varmasti jokainen on tärkeä kantajalleen, ja sitä myöden myös järjestelmälle. Saammehan näin toimivia jäseniä vastaamaan hyvinvointialueiden ja hätäkeskuslaitoksen esittämään kutsuun.

Rohkenen kuitenkin olla sitä mieltä, että kyllä meitä vaan ajaa eteenpäin myös ihmisen ikaikainen halu päästä seisoskelemaan nuotion äärelle. Onhan siellä lämmintä ja luultavasti myös valkean äärelle on kerääntynyt mukavan luonteisia kavereita.

AJATUSTANI on varmasti muokannut toimintaympäristöni täällä etelässä, lähes loputtomien resurssien polttopisteessä. Mutta silti perimmäinen ajatukseni ei erottele toimintaa resurssien mukaan.

KUN MEILLÄ ON KUITENKIN JONKINLAINEN HALU ja aikaakin vastata seireenien kutsuun, niin eikö olisi itsellekin mukavampi pystyä tekemään asioita sen sijaan, että ulkoiluttaa ainoastaan hansikkaita? Tokihan sitä on silloin aikaa keksiä mehukkaampia juttuja työmaan kaffepöydässä kerrottavaksi, mutta eikö sekin olisi mukavampaa kotona sängyssä, lämpimien vällyjen alla?

FF 2.0 JA FF 3.0, nuo indeksit, jotka ohjeen mukaan todistavat riittävän suorituskyvyn majailmiseen haalarien sisällä. Onpa taidettu esittää arvioita siitä, että nuo ovat itse pelsebuupin keksintöjä.

Mutta onko asiaa kritisoivien mielessä käynyt ajatus siitä, että jos sitä liikkumalla edes hieman, ei kuolisi kesken elon polun. Maailmassa on nimittäin monenlaisia asioita, joista nauttiminen saa ihan uusia ulottuvuuksia, kun ei itse hengästy vielä kengännauhoja sitoessa.

KAIKKI KITEYTYY SIIHEN YLPEYTEEN, ylpeyteen itsestä, osaamisestaan, kyvykkyydestä, siitä ylpeydestä omasta porukasta, siitä meidän vepsukka yksiköstä, vakkari hөөkistä, ylpeydestä meidän mesuistamme ja päälliköistä, onhan ne nyt kovia kärsiä kaikki. Ylpeydestä meistä ja meidän tekemisestämme. Osataan ja pystytään, saakeli, tuli mitä tuli niin täältä pesee. Ei sitten tarvitsisi 112-päivässä taivastella, että miten sitä kissaa ei Maireen mökistä saatu haettua, kun ei ollut niitä savuja. Olisipa mukava poseerata paikallisanoman kuvassa Maireen ja kissan kanssa, voisi joku kyliltä innostua liittymään paikkakunnan parhaimpaan porukkaan.

ON TOTTA, että kaikki eivät pysty koskaan kaikkeen, ja joku taitaa jotain paremmin kuin toinen, mutta sehän on tämän porukan vahvuus – yhdessä onnistutaan. Kun kukin tavoittelee hieman parempaa huomista, on menestyksen polulla astuttu ensimmäinen askel.

#Sumuputki

Vaalivuosi 2025 ja juhluvuosi 2026

Tänä vuonna käymme huhtikuussa taas vaaleihin tässä maassa.

Sunnuntaina 13.4.2025 käydään hyvinvointialue- ja kuntavaalit. Hyvinvointialueet käynnistyivät vuoden 2023 alusta, ja nyt on käynnistynyt jo kolmas toimintavuosi.

Talous, paloasemaverkko ja palvelutasopäätös ovat keskeisiä toimintaamme ohjaavia asioita, ja hyvinvointialueen valtuustolla on päätösvalta kaikissa noissa asioissa.

Olemme saaneet nähdä valitettavasti säästökuureja, jotka ovat ulottuneet pelastustoimeen ja sopimuspalokuntiin saakka siitä huolimatta, että vuonna 2004 käynnistyneet aluepelastuslaitokset kiristivät vyötä melkein 20 vuotta.

Sen takia koen, että huhtikuun vaalit ovat ehkä tärkeimmät vaalit koskien tätä rakasta sopimuspalokuntatoimintaa. On tärkeää saada hyvinvointialuevaaleihin sellaisia ehdokkaita, joilla on syvä ymmärrys pelastustoimea ja erityisesti sopimuspalokuntatoimintaa kohtaan. Vain siten myös valtuustoihin saadaan ääntämme kuuluviin.

Väestömme vanhenee, ja sen takia yhteiskunnan kantokyky on koetuksella. Myös sopimuspalokuntien

tulevaisuus on tästä syystä osaltaan vaakalaudalla. Ikääntyminen on luonnollinen osa ihmisen elämää, mutta jossain vaiheessa tulee luonnollinen raja sille, ettei hälytystoimintaan enää voi osallistua ja myös sille, että koko palokuntatoiminta on jo koettu ja nähty, ja alkaa eläkepäivien vietto myös sopimuspalokuntatoiminnasta.

On siis ensiarvoisen tärkeää rekrytoida jatkuvasti uutta väkeä. Palokuntanuorisotoiminta on tärkeää koko alan kannalta. Se tuottaa turvallisuusorientuneita nuoria, uusia sopimuspalokuntalaisia ja jopa uusia pelastajia.

SSPL siis täyttää ensi vuonna jo neljännesvuosisadan! Liitto perustettiin silloin, kun aluepelastuslaitoksia maassa alettiin perustamaan. Niiden elinkaari kesti melkein 20 vuotta, mutta liiton tehtävä sopimuspalokuntatoiminnan puolesta puhumiselle ei ole vähentynyt, päinvastoin.

Pidetään huoli toisistamme ja palokuntien lähtövarmuudesta tänäkin vuonna!

Ari Maskonen
Toiminnanjohtaja

SUOMEN SOPIMUSPALOKUNTIEN LIITTO RY
FINLANDS AVTALSBRANDKÅRERS FÖRBUND RF

LIITON TOIMISTO:
Männistöntie 2
04500 KELLOKOSKI
toimisto@sspl.fi
www.sspl.fi

 @sopimuspalokunta

 @sopimuspalokunnat

 @sopimuspalokunnat

 @sopimuspalokunnat